

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

VESTERLUND
UNGDOMSSKOLE

1 9 4 6

Søstres
Pædagogiske Studiesamling
København V.

VESTERLUND UNGDOMSSKOLE

A A R B O G

1 9 4 6

Sietens
Pædagogiske Studiesamling
København V.

H

TØRRING BOGTRYKKERI
HARALD LARSEN

Sietens
Pædagogiske Studiensamling
København V.

Foto: Arne Bloch.

*Og gik der et Uvejr med knusende Magt
saa vildt over Dannemarks Strande,
desmer maa vi Ungskoven tage i Agt,
at Grenenes Marv sig kan danne,
og bede vor Gud
bevare hvert Skud,
saa atter det løves om Lande.*

Chr. Richardt.

Tidens Ungdom.

Foredrag ved De danske Ungdomsforeningers Aarsmøde paa Vraa Højskole i Juli.

Vor Jord er som en Patient efter et alvorligt Sygdeleje. Vi er paa Rekonvalescentens Stade. Sygdommen er nogenlunde overstaaet; men Kræfterne er endnu ikke vendt tilbage til normalt Liv. Saa længe Sygdommen stod paa, var alle Nerver spændt, al Energi sattes ind for Livet mod Døden. Efter Krisen, efter Sejren over Dødens Snigløb, kommer den lange Rekonvalescens, Afslappelsen, Matheden, Humørkrisen, Utaalmodigheden. Patienten, som er ovre Faren, er pludselig utaknemmelig, gnaven og selvoptaget. Det gaar for langsomt fremad. Da maa Patienten tage sig sammen. Væbne sig med Taalmodighed, anspænde sin Vilje. Trods alt er dog det værste overstaaet, og en Dag maa Rekonvalescensen være forbi.

Til unge og ældre lyder det i Dag kort og godt: Vi maa tage os sammen! Vi maa skamme os, hvis vi ikke hver Dag er taknemmelige over, at en stor Fare er overstaaet. Nu maa vi hjælpe hinanden til, at det dages.

Det er vel ogsaa under Indtrykket af, at vi staar over for et nyt Tidsafsnit i vort Folks Historie, at man har ønsket en Forhandling om Tidens Ungdom. Det er dog med nogen Betænkelighed, jeg har sagt Ja til Opgaven; dels er det vanskeligt at tale summarisk om Ungdommen; der er jo ikke to Mennesker, der er ens, og dels er det, vor Tids Ungdom har været Vidne til, endnu paa saa nært Hold, at man vanskeligt kan sige,

hvor Ungdommens Vej gaar fremover. Det kan derfor kun blive antydningssvis, der kan siges noget om Tidens Ungdom.

Som ved ethvert enkelt Menneske kan der ved et helt Folk, og altsaa ved Folkets Ungdom, sættes et Plus og et Minus. Jeg tror, Plussiden ved vor Tids Ungdom er større, vejer mere til, end Minussiden. Maaske vil man undres noget over dette Syn, fordi der kan klages over adskilligt ved Tidens Ungdom, bl. a. at der spores en vis Mødeslaphed i Folkeliv og Menighedsliv. Hvor det er Tilfældet, tror jeg, det er de ældre, der svigter mest; dels kommer de ikke selv saa meget som under Besættelsen, og dels prøver de ikke paa at faa de unge med.

Det er rimeligt, at mange unge ofte maa finde de ældres Verden møgkedelig. Hvad opløftende er der vel for de unge i de ældres evige Tærsklen i Kort eller øvrige Komsammen, hvor man sidder og glør indtil Midnat uden at sige et Muk af Frygt for sin Nabo. Hvorfor synger man ikke. Hvorfor har man ikke noget at tale med hinanden om. Hvorfor er der ikke en behjertet Mand eller Kvinde, som læser noget op. Hvorfor holder man i det hele taget Komsammen uden anden Grund end, at »nu er det vores Tur«. Vi glemmer, at vi maa have noget at samles paa.

Men hvad kommer det Tidens Ungdom ved? Jo, der skal strømme en Livskraft fra de ældre til de unge!

Men der er noget andet og meget dybere liggende, som Ungdommen med Rette kan anklage os ældre besindige for: vi vejledede dem ikke helt i Alvorens Aar; vi vovede ikke at kalde dem til Protest og Kamp. Mange ældre rystede ovenikøbet paa Hovedet af dem, som tog Kampen op.

Der er jo for hvert Slægtled Tale om Generationsmodsatninger. Jeg tror, denne Modsætning vil være stor i de nærmeste Aar, og at der vil komme noget godt ud af den.

Ungdom kan jo bare ikke give sig Tid. Verden skal helst reformeres i en Haandevending. Men er Ungdommen blot tro mod Oplevelserne og Tankerne fra Prøvens Tid, da skal det nok kendes engang paa vort Folk. De mest utaalmodige er Modstandsbevægelsens Ungdom; men iøvrigt gælder det nok Størsteparten af vor Ungdom, at den havde ventet et nyt Danmark straks efter 5. Maj 1945. Men vor Ungdom maa huske, at Manddomstiden venter den, da er det Tid at omsætte Ungdomstidens Oplevelser og Syner paa Virkelighedens Grund.

Det første Træk ved vor Tids Ungdom, vi maa standse ved, er: *Ungdommen har været ude for Oplevelser, der vil præge den aandeligt for Resten af Livet.*

Adskillige var direkte med i Kampen. Manges Sind er bristefærdige, fordi der er noget, som de ikke kan forklare, Oplevelsens psykiske Indslag. Mange andres unges Hjertelag var godt nok; de kom blot ikke med, fordi alt skulde gaa saa hemmeligt til. For os alle gælder det, at vi maa fortryde paa, at vi ikke gjorde nok. Vi har været inde i en Skæbnestund, hvor vi — sagt med en let Omskrivning af Drachmann — lærte:

»Man mødes i en saadan Skæbnestund
af et kraftigt Tag i sin egen Bund.
Ilde stedet vi Værket begynder;
til at knibe ud os en Drift tilskynder.
Det gælder at *blive* i alle Fald,
om Kongens Datter vi vinde skal.
Det gælder at *standse* og *staa* som en Mand,
om vi skal raade det halve Land.
Det gælder for en og for alle i Grunden
at finde sig *selv*«.

Vor Tids Ungdom har været inde i en Skæbnestund, hvor den har lært noget om sig selv og sin Gud.

Der er en Ungdom, som til sit Inderste har oplevet Samhørigheden med det danske Folk, og som har mærket Guds Nærhed i skæbnesvangre Stunder. Og det er nu, som de efter Kampen og Alvoren staar med tomme

Hænder. For saadanne unge gælder det om, at de kommer med i et folkeligt Liv, hvor deres Energi fra Kamp-aarene kan omsættes til fredelig Opbygning af Land og Folk, og at de kommer med ind i et kristeligt Fællesskab med andre Mennesker, hvor deres Oplevelser fra Kampaarene kan virke befrugtende baade for dem selv og andre.

Der er en anden Ungdom, som bitter føler Savnet af, at de ikke blev taget i Brug i Alvorens Stund. De føler det, som om især de har en Gæld og en Skyld at sone. Det er ikke den ringeste Ungdom. Den maa der kunne blive noget godt ud af, om den blot hjælpes, opmuntres og igangsættes.

Der er endelig den yngste Ungdom, som kun husker Besættelsens Aar, og som mangler virkelig Forbindelse med Tiden før 1940. Dens Fantasi er fyldt af Sabotage, Mord og Krigsfilm. Der er en mægtig Opgave i de nærmeste Aar at faa den Ungdom opdraget til Livet.

Som Helhed kan det siges om den bedste Del af vor Ungdom, at den har haft Oplevelser, som har mærket den, og som maa kendes paa dens Manddomsgerning, saaledes som det skete med de unge, som oplevede 1864, men maaske mere som dem, der oplevede 1807; thi som man da vendte sig mod Tidens Fornuftsdyrkelse, tør vi tro, at mange i vor Tid har faaet saadanne Oplevelser, at de har faaet Sans for aandeligt Liv, Gudsliv. Vor Tids Ungdom er blevet revet ud af Mellemlivstidens matte Tilskuermoralitet, ud af den matte Tro, at man kan holde sig neutral i alle Livets Forhold. Vi har lært, at Livet er Kamp paa godt og ondt, mellem Gud og Djævel, og nogen neutral og humanistisk Akse gives ikke mellem disse to. Vi har anet noget af Dybden i Ordene: »Den som ikke er med mig, er imod mig.« I Kampen mellem Livsanskuelserne tør vi tro, at Kristendommen vil faa ny Magt over Sindene.

Men ogsaa rent menneskeligt har vi lært, at Livet er Kamp mellem ondt og godt, Sandhed og Løgn, Ret

og Uret. Vi har lært noget om, at Livet ikke er selvfølgelig eller gratis, at der er Værdier, som maa værnes, om vi ikke vil miste Livet. Det er ud fra denne Erkendelse, at vi maa betragte det andet Træk ved Tidens Ungdom: *Værneviljen*.

Det er for nogens Vedkommende et ømfindtligt Punkt at røre ved. Men det har ikke nær saa meget at gøre med Slagord, Romantik og Militarisme, som visse Folk vil gøre det til. Det er en ganske ligetil Erkendelse af en rent menneskelig Egenskab, som vi havde glemte, den, at en Mand maa kunne bruge et Vaaben. Hvor mange følte ikke Savnet af denne Evne under Besættelsen, ikke af Begejstring, men af Nødvendighed.

Noget andet er, at det saa kan diskuteres, hvordan denne Værnevilje skal organiseres, frivilligt og statsmæssigt. Det maa desuden synes rimeligt, at Militærtjenesten i Hovedsagen indskrænkes til et halvt Aars Tjenestetid. Og vi maa frem for alt bede om en dansk Tone i Hæren og ikke en preussisk. Befalingsmændene maa vide, at der er en himmelvid Forskel til det bedre paa den Ungdom, som i Dag bliver Soldater, og saa for en Menneskealder siden. Til Ungdommens Gavn maa der dernæst paa forskellig Maade være Forbindelse mellem Landets Ungdomsbevægelser og Hæren. Soldatertiden maa gøres saa lærerig og indholdsrig som mulig.

Ungdommens Værnevilje maa ses som et spontant Udtryk for den nationale Vækkelse, som er gaaet hen over vort Folk. Men ogsaa folkeligt er der sket en Fornyelse med et dobbelt Sigte, udadtil i vort Grænsespørgsmaal og indadtil i vort Folkestyre. *Det er det tredie Træk ved Tidens Ungdom, at den er vaagnet folkeligt.*

Vor Ungdom oplevede i Smertensaarene 1940–45 den fulde Genforening med Nordslesvig. Det gik for let med Foræringen af Nordslesvig i 1920. Det var med nogen Ret, at det i 1920'erne blev sagt sydfra, at det kun var de gamle, som havde Interesse for Sønderjyl-

land. Men den Skamplet rensede Ungdommen sig for fra 1933 at regne, Og med Besættelsens Aar lærte vor Ungdom helt at forstaa, at dansk Folkeliv rækker længere end til Flensborg—Tønder-Linien. Der er her en Opgave, vi maa agte paa, og hvis den røgtes vel og i Udholdenhed, vil den gavne Danmark.

Indadtil i Riget spores en vaagnende Interesse hos Ungdommen for Folkestyret. Begrundelsen er den, at vi har prøvet at miste vor personlige og politiske Frihed. Nu ved vi, hvad disse Livsgoder er værd. Medens vi ind under 1940 fandt Lede ved Parlamentarismen og mente, at Politik var noget, vi burde afholde os fra, saa vi nu, at Folkestyret kræver vort Medansvar. Hvad man end maatte savne af Fornylse paa vor Rigsdag, er der dog mange nye og gode Navne at glædes ved, Folk, som næppe var kommet ind i det politiske Liv, hvis ikke en Prøvelsestid for Danmark var kommet. Det samme gælder for Tidens Ungdom; mange har faaet et nyt og frisk Syn paa vort Folkestyre. Man lærte under Besættelsen, takket være Dansk Ungdomssamvirke, Fordragelighed og Respekt for Modpartens Syn. Man kunde nok have ønsket, at Ungdomssamvirket kunde have fortsat i Fremtiden. Saa meget mere maa man haabe, at Ungdomssamvirkets Skole maa blive en Ungdommens Højborg, hvor de forskellige Anskuelser kan mødes. De politiske Ungdomsforeninger har deres Berettigelse, naar blot de vil lade de purunge gaa i Fred og ikke gøre dem voksne for tidligt. Men den egentlige Opdragelse til Folkestyre hører Højskolen og Højskolealderen til. Det var det gryende Folkestyre for 100 Aar siden, der fik Grundtvig til at udkaste Tanken om Folkehøjskolen. Dermed turde det være givet, at med den nye Kærlighed til vort Folkestyre, maa Folkehøjskolen opleve en Renæssance, baade m. H. t. Elevtilgang, Antal af Skoler og Rekruttering af Lærerkræfter. Tidens Ungdom maa lære at søge vore Folkehøjskoler endnu

mere end før, og især maa Byungdommen med. Nu maa Tiden være inde til, at der gøres noget for at sikre Byungdommen dens Arbejdsplads, saa at den uden Frygt for at miste Arbejde kan søge en Folkehøjskole et halvt Aar. Højskolen skal efter min Mening ikke ligge i Byen, men paa Landet, og den skal være Kostskole; det er det daglige Samliv, der giver Udbytte. Byungdommen har jo vist, at den godt nok kan finde ud paa Landet til Sommerlejr og Vandreliv, saa maa den ogsaa kunne finde ud til et Kostskoleophold.

Den Ungdom, der er noget ved i Dag, har faaet en særlig Livsindstilling. Vi maa regne med, at Tidens Ungdom gennem sine Oplevelser er vendt ekstraordinært mod Nutidens og Fremtidens Danmark og er særlig indstillet paa at finde Mening, Helhed, Tro og Syn i Menneskelivet. Det store Spørgsmaal bliver da, om dansk Ungdomsarbejde kan komme denne Ungdom i Møde. Hvert Ungdomsarbejde maa tage sit Idegrundlag op til ny Prøve. For det grundtvigske Ungdomsarbejdes Vedkommende maa vi i Skoler og Foreninger besinde os paa vor Svaghed, den, at vi for ofte er refererende i St. f. forkyndende. Den Svaghed led Grundtvig og Kold og hele det første Slægtled af grundtvigske Lærlinge ikke af. Men vi er gennemgaaende bange for det personlige Vidnesbyrd, bange for at paavirke, bange for at sige lige ud, hvad Ungdommen skal. Vi er saa ufarlige. Alt det farlige venter vi med, til det er blevet Historie. Derfor staar det grundtvigske Ungdomsarbejde — som maaske alt dansk Ungdomsarbejde — med saa stor en Samvittighedsbyrde fra Besættelsestiden. Vi talte meget pænt om gamle Danmark og alt det, som ikke kan besættes; men vi var knap nok i Defensiven og slet ikke i Offensiven. Vi historiserede og teoretiserede, men glemte at aktualisere og aktivisere. Som en Præst har sagt det: »Vi er stivnet i Historicisme. Det vil sige, man tager Brodden af enhver Ting, som vil ind paa Livet af os, ved at gøre det til Historie.«

Det grundtvigske Ungdomsarbejde — som maaske alt dansk Ungdomsarbejde — har betragtet som Bevægelse i Folket, lidt et Nederlag under Besættelsen. Og det tjener os bedst at vedgaa det. Vi har intet at rose os af, og frem for alt skal vi vogte os for nogen som helst Sejrsfornemmelse og Optimisme. Naturligvis var vort Arbejde ikke uden Betydning, og der kan siges meget kønt om, at vi holdt Stand; men dog er der noget, der maa pine vor Samvittighed og vække os til Eftertanke. Ved vi virkelig, hvad vi vil med vort Ungdomsarbejde? Har vi aandelig Myndighed til at gaa foran og vise Vej, eller er vort Ungdomsarbejde bare en Varmestue?

— Der er som Helhed Grund til at fæste Lid til vor Tids Ungdom. Men nægtes kan det ikke, at der ogsaa er en Ungdom, som vejer til paa Livets Minusside. Det er, som om den er blottet for almindelige, sunde Begreber som Ære, Pligt, Troskab. Kravet om Nydelse og Merfortjeneste er dominerende. Medhjælperspørgsmaalet inden for de fleste Erhverv i Dag er ikke blot den store Mangel paa Arbejdskraft, men ogsaa det, at har man endelig faaet Medhjælper, tør man ikke bede dem om nogen Ting eller vejlede og opdrage dem. Man bliver herreløs i sit eget Hus. En Husbond skriver saadan: »Man maa lade Tingene gaa sin skæve Gang. Det lyder noget mistrøstigt; men jeg føler det ofte, som om vi glider ind i en hel anden Tid, hvor ærligt Arbejde og Ansvarsfølelse ikke just sættes i Høj-sædet«. Faren for vor Tids Ungdom er arbejdsmæssigt den, at det gaar for let for de unge i Dag. Det unge Menneske er pludselig blevet en Værdi, der ikke lader sig tage i Brug uden en klækkeligt Vederlag. Alt drejer sig om Løn, Fritid og Rethaveri. Ungdommen kommer ikke til at kende Glæden ved umiddelbart at øve en Tjeneste i sig selv, kender ikke til ideel Stræben og Kaldsfølelse. Man maa haabe, at Ungdommen ikke bliver fattig midt i sin Rigdom. Hvis Tidens Ungdom

ikke skal blive Træl af Lønjaget, maa det tilraades den, at den i sin Fritid staar i en eller anden Gerning, en eller anden Tjeneste, hvor den maa yde uden Vederlag.

Faren for vor Tids Ungdom, som jo er Efterkrigstidens Ungdom, er Materialisme, Lønkrav, Fritidskrav, Kropskrav.

Men der er endnu saa mange sunde og gode Kræfter i vor Ungdom, endnu saa megen sund Tankegang, at vi tør haabe, at dette, vundet i Kampaarene, maa sejre over det, som følger i en Krigs Kølvand: Slapheden og Egoismen. Men skal vi komme vel gennem denne Rekonvalescens, maa alle Kræfter sættes ind.

Tiden kalder paa den Ungdom, der duer!

Aksel Meibom.

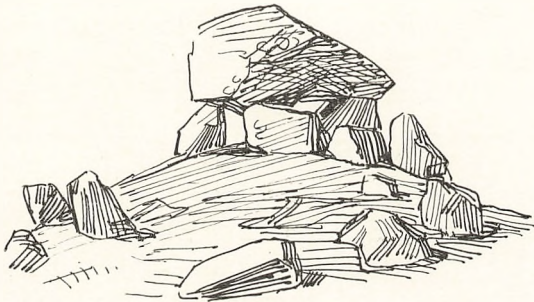
Sagnet om Folke.

I sin Tale paa Skamlingsbanken den 4. Juli 1844 hilste Grundtvig Sønderjyderne ved bl. a. at fortælle Sagnet om Folke og ved at medbringe en Sang om Folke. Begge meddeles her som en Hilsen til Sydslesvig i Dag.

». . . Lidt viser Villien, siger Dansken for et gammelt Ord, og for at vise Villien, den gode Villie, der, ogsaa efter Ordsproget, drager et stort Læs, derfor kom jeg hid, derfor tog jeg Ordet i Eders Kreds, derfor har jeg ogsaa gjort en lille Vise om En af Eders store Landsmænd og Danske Mærkes Mænd i fordums Tid, som jeg vil bede Eder synge med mig, men, i den Tid, da alt Dansk var nær ved at glemmes, ikke blot hos Eder, men selv hos os, midt i Kongeriget, da glemtes ogsaa han, glemtes ogsaa den herlige, slesvigske Helt, som Visen er om, derfor maa jeg først sige Eder, *hvem han var*, og *hvad han gjorde*, som er værdt at ihukomme, saa længe Danmark staar, ja, saalænge Troskab og Manddom agtes Hæder og Ære værd, og som vist heller aldrig mere skal glemmes hos Eder! Hans Navn var *Folke*, og han levede i den samme gamle Kong *Vermunds* Dage, som I vel har hørt, blev forhaanet af *Tydskerne* og havde nær overladt dem hele Danmarks Rige, fordi hans eneste Søn, *Uffe hin Spage*, vel var kæmpevoksen, stor og før, men var stum og maalløs fra Barnsbeen, men I har vel ogsaa hørt, at Kong *Vermund* fik Mod igien, da hans Søn fik Mæle, og havde stor Glæde af ham paa sine gamle Dage, da *Uffe* bestod den svære Tvekamp med tvende *Tydskere* og, fældte dem begge. See, i denne Kong *Vermunds* Tid skedte det engang, at der kom *Fremmede* til Slesvig,

som vel havde sin egen Jarl eller Hertug, men hørde dog til Jylland og det Danske Kongerige, saa Banner-Mesteren *Folke* fløi afsted til Nørre-Jylland, til Jelling-Gaard, hvor den Danske Kong Vermund holdt Hof, for at melde Feiden, og bede om Hjælp. Herstædtes da *Folke* ind for Kongen, da han sad over Borde og rygtede sit Ærinde saa snildt og dog saa mandeligt, at han kiøs ei det mindste Barn, men frydede hver ærlig Kæmpe, og fremfor alt den gamle Danner-Konge, hvem han ønskede til Lykke med den herlige Fangst af Danmarks Fiender, som dumdristig havde hjemsogt Landet ved Skamlings-Banke, og var saaledes selv løbet lige i Fælden, og var dødsens, hver og Een. Det Ord faldt i god Jord, thi det huede Danner-Kongen saa godt, at han bad *Folke* sidde hos og tage til sig af Retterne, hvad Dagen hørde til, og da *Folke* havde alt for meget Hastværk til at lade Hvile falde paa sig, da skiænkede Kongen med egen Haand sit Guld-Bæger fuldt af Viin og rakde *Folke* med det Ord: de er velkomne som bære godt Budskab, og bedre bar ingen Kæmpe under Solen sin Konge Feide-Bud, stik ud med Æren og stik Bægeret i Barmen som en Vennegave! *Folke* drak, og Vinen smagte ham saa godt af Kongens Bæger, at han opløftede sin Haand og gjorde et bedre Kæmpe-Løfte, end der var længe hørt i Norden ved noget Brage-Bæger, thi det lød som saa: før jeg skal rømme Marken for Danmarks Fiender, før skal jeg tømme dette Guld-Bæger saa bredfuldt af mit eget Blod, som det var nys af Viin! Som sagt, saa gjort, Kæmperne mødtes paa det hvasse Konge-Stævne, hvor man skiftede Hugg, som vrede Kvinder skifte Ord, saa det Ene kunde ei bie det Andet, de Danske vandt, Fienden flygtede til alle Sider, og da Kongen red over Val-Pladsen, da saae han *Folke* sidde lavt paa Tue, men med saa høit et Kæmpe-Mod, at han tømde gladelig Guld-Bægeret, fuldt af sit eget Blod. Da holdt Kongen stille og sagde: see en Kæmpe, tro som Guld! saa lønne Dannemænd Gaver!

Der løber meget Vand til Strande, siger Ordsproget, mens Mølleren sover, og der er løbet endnu langt mere, mens *Holger Danske* sov, men nu, da han er vaagnet, nu skal der ikke løbe mere, før alle Dannemænd opløfte deres Stemme og synge en Vise til Folkes Ihu-kommelse, og gør, ved hans levende Minde, det Kæmpe-Løfte, at før de indrømmer Fienden et Straaes-Bred af Marken, før skal de gøre som Folke, og tømme hver sit Bæger af det varme Hjerte-Blod, der rinder endnu i hver ægte Dannemands Aarer fra Øre-Sund til Dannevirke! Det høre Himlen og lade det lykkes til Fædrenes Ære og Danmarks Gavn, skiænke os Alle Aand og Kraft, som Viin i Guld-Bæger, til gladelig at bringe det med Æren ældgamle, velsignede Fæderneland ethvert Offer, blodigt eller ublodigt, som dets Frelse af Fiende-Vold, dets voxende Velstand og voxende Glands kræver!«

SANGEN OM FOLKE

Mel.: Danmark, dejligst Vang og Vænge.

Slesvig! Anglers Jarle Sæde,
Kongers Moderskød,
hvor, til hele *Markens* Glæde
Morgensangen lød:

Hvor med Danmarks Arilds-Kirke,
højt sig hæved Dannevirke!
Tør du end for Tysken sjunge
med den danske Tunge!

Folke hed din gamle Taler,
i vor Kongebog
end hans Ord vor Aand husvaler,
Dansk var Folkes Sprog;
Fejdebud, en Foraarsmorgen,
bragte han til Jellingborgen,
som man, efter Kongens Tykke,
ønsker Folk til Lykke.

Danmarks Fjender i vor Midte,
sagde han med Klem,
vidste Vejen godt at hitte
til de stummes Hjem;
vore Sværde, Spyd og Pile
brat dem bringe skal til Hvile,
dem Godnat i Graven sjunge
med den danske Tunge.

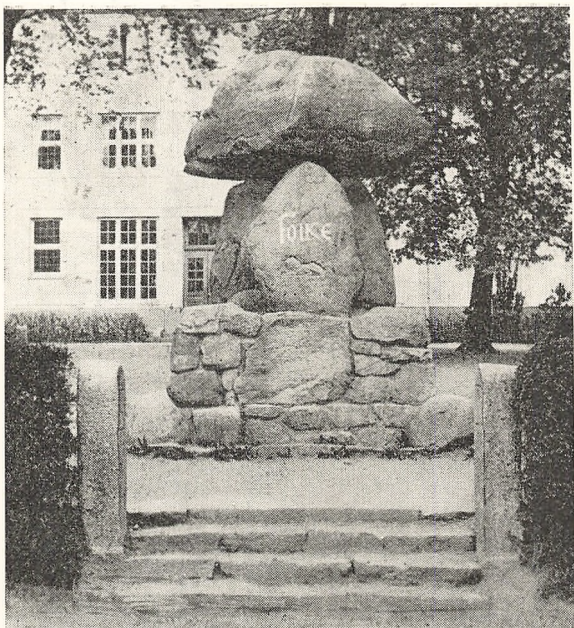
Dannekongen sit Guldbæger
skænkede fuldt af Vin,
sagde: Drik! Det vederkvæger,
Skaalen er og din;
som en Dannemand og Kæmpe,
født til Fjendeskrud at dæmpe,
har du talt og vil du stride
paa den *danske* Side.

Tak, som byder, mæled Folke,
 sikkert skal mit Staal
 Fjenden klart mit Sprog fortolke,
 drikke Kongens Skaal,
 og før jeg af Marken rømmer,
 af mit Blod et Bæger tømmer
 jeg til Skaal for Venner kære,
 og for Danmarks Ære.

End er Øjet ej saa taaget,
 det jo ser fuldgrant:
Dansk var dengang Folke-Sproget
 og de Danske vandt;
 Dannekongen, hvid som Duen,
 Folke saa paa Banetuen,
 sagde: Knap med Guld, som ejes,
 Helteblod opvejes.

Slesvig! Anglers Jarlesæde
 Kongers Moderskød,
 hvor, til hele *Markens* Glæde,
 Morgensangen lød:
 Hvor, med Danmarks Arilds-Kirke,
 højt sig hæved Dannevirke!
 Længe du om Folke sjunge
 frit med Folketunge!

Grundtvig.

Mindesmærket i Jelling.

I 1913 blev der rejst et Mindesmærke i Jelling for Vermund, Uffe og Folke, den saakaldte Uffesten, bygget i Stil med de gamle Kæmpegrave: Paa tre lange, endestillede Sten hviler en mægtig Overligger. Disse Sten staar paa en firkantet Stensætning. Paa Overliggeren ser man Navnene Vermund og Uffe og mellem dem Sværdet »Skræp«, som Uffe svang i Tvekampen paa Øen i Ejderen. Den største af Bærestenene har Navnet Folke indhugget, og i Stensætningen findes Indskriften: »Søn skal løfte Faders Arv«.

Paa Overliggerens Bagside staar der: »Jeg kom fra Lindet i Vester. Lærerskolens Sønner drog mig«.

Thyregod Kirke.

Foto: Arne Bloch.

Mesteren er her og kalder ad dig.

Prædiken ved en Konfirmation 16. Søndag efter Trinitatis.

Man kunde synes, det var uheldigt, at Konfirmationen skulde falde netop paa denne Søndag med to Tekster, der fortæller om en ung Mand, som blev baaret død ud fra sit Hjem, og om to Søstre, som græder og jamrer over deres døde Bror. Ganske vist ender det godt. — Enkens Søn rejser sig fra Dødsbaaren og gaar sund og rask i Gang med Livet igen, og Lazarus kommer ud af Graven og forenes igen med sine kære. — Men Dødens Skygge er der alligevel, vi mindes om den Død, der venter os, og som vi aldrig i nogen Alder kan vide os sikre for, vi mindes om den og det paa en Dag, der staar i Livets Tegn med Ønsker og Haab og Bønner for de unge, som ser frem til Livet, ganske sikkert uden at skænke Døden en eneste Tanke.

Nej, vi tænker ikke paa Døden, — alligevel er den der.

Vi husker Ordene: »Den Dag, du spiser af dette Træ, skal du visselig dø!« — De spiste af det, og siden har Djævelen og Døden fulgt Mennesket hver Dag Livet igennem. Det er en Virkelighed, som vi ikke skal og ikke kan løbe fra. Det er det, vi hører om i Dag, men der er ogsaa noget andet, vi hører: »Mesteren er her og kalder ad dig!« Det var Marthas Budskab til Maria. Men det er netop det samme Budskab, vi hører i Dag, I, som skal konfirmeres, og vi andre, som maa være fælles med Jer om denne Højtidsdag. Det er netop det,

der foregaar her i Dag »Mesteren er her og kalder ad Jer«. — Vi ved, hvem han er. Det er ham, der kom til Jorden for at frelse alle fra Syndens og Dødens og Djævelens Magt. Det er ham, der gav sig hen for os, døde for os paa Korset og stod op igen fra de døde paa den tredie Dag og lever nu og er med os alle Dage indtil Verdens Ende. Han har sagt, at hvor to eller tre er forsamlede i hans Navn, der vil han være midt iblandt dem. Vi er i Dag forsamlede i hans Navn — saa er han midt iblandt os — ihvert Fald, han staar for Døren og og banker. Der er noget her i Dag, som hver Søndag, altid, noget der gælder jer — os: Mesteren er her og kalder ad os. (Morten Pontoppidan). Hvad vil han os? Han vil, at vi skal se hans Herlighed, se, at han er Livets Herre, Dødens Overvinder, Opstandelsen og Livets.

Da Maria fik Budet, rejste hun sig straks og kom til Jesus. Det var, fordi det var fra ham, Budet kom. Hun kom til ham med sin Sorg og Fortvivlelse, han taler til hende, og saa er det noget af en Oprejsning, en Opstandelse, der sker.

Naar vi ellers hører Ordet Opstandelse, er vi tilbøjelige til at tænke paa noget, der er længe til.

I Virkeligheden er det saadan, at hver Gang et Menneske i Jesu Navn faar Bugt med en Fristelse til, hvad ondt er, at hver Gang et Menneske reddes ud af en Synd, det har gjort, af Sorg og Fortvivlelse, der har overmandet det, saa er det noget af en Oprejsning, en Opstandelse, der sker. Det skal ethvert Menneske, som ved noget om, hvad det er at tro og tvivle, nok kende til, hvor vidunderligt det er at se hans Herlighed skinne igennem det Mørke, der havde lagt sig om os, hvor vidunderlig det er at mærke, at Synden, de onde Tanker, Djævelen, Døden fik ikke Bugt med os denne Gang. Hvor godt det er at rejse sig, med Hjælp fra Gud, af det onde, Fristelserne, Synden, der havde lænket os. Det er en Oprejsning, en Opstandelse. Det kan vi, naar vi hører, naar Mesteren kalder ad os.

Vi har i Sommer talt saa meget om, hvilken uimodstaaelig Magt Jesu Ord har, naar vi bare vil høre det.

I ved, at I er døbt til ham. Det skal I huske paa, I skal huske, at I stod her paa Kirkegulvet og hørte Ordene om at blive i Jeres Daabspagt til Jeres sidste Stund. Jeg tror, I mener noget med det, jeg tror, de fleste unge gør det.

Thyregod Kirke.

Foto: Arne Bloch.

Jeg tror, at I af hele Jeres Hjerter vil sige Ja til Daabspagten Ord, til ham, der døber med den Helligaand paa Ord, som aldrig fejler og rækker os sin Haand. *Han* vil ikke glemme Jer, han vil huske Jeres Navn, naar han kalder ad Jer.

I vil nok glemme ham mange Gange i Jeres Liv, for saadan er vi Mennesker, — huskede vi altid paa ham og hørte hans kaldende Røst, da vilde vort Liv være helt anderledes. Vi er saa optagne af alt det dejlige, der hører denne Verden til, skønt meget af det kun er Tomhed og Forfængelighed, Sulteføde faar den Aand,

Gud gav os i den hellige Daab. Vi kommer saa let ind paa de Veje, der fører bort fra Gud.

I husker nok hans Ord *nu* om Daab og Nadver, og at han har sagt, at vi ikke maa glemme dem, — alligevel vil I nok glemme dem, I vil glemme at komme i Kirke og glemme at komme til Alters, for det gør de unge, uden at tænke over, hvor megen Hjælp, de derved gaar Glip af, til at leve Livet i Glæde og Sorg. Men saa skal I vide, at Jeres Frelser opgiver ikke Jer, han er ikke som vi, der saa let bliver fornærmede og bitre, naar Mennesker glemmer os, han bliver ved med at kalde, men det skal I ogsaa vide, at vi ved ikke, hvorlænge han vil blive ved, og standser hans Kalden, saa er det ikke, fordi han har opgivet Jer, men saa er det Jer, der har opgivet ham.

I husker nok hans Ord: »Jerusalem, Jerusalem, — hvor ofte vilde jeg ikke samle dine Børn, som en Høne sine Kyllinger under Vingerne, men I vilde ikke«. Derfor er det bedst at gøre som Marie, da hun fik Budskabet »Mesteren er her og kalder ad dig«, hun rejste sig straks og kom til ham. Og saa er der noget, som I ikke ved rigtig endnu, at det er aldrig skønnere at tjene ham, end mens man er ung. Det er blot mærkeligt, at ikke flere unge, eller alle unge, føler og ved, at de hører til i hans Følge.

For hvad er det at være ung? Det er at tragte efter Livet, det er at møde Livet og gaa ind under Livets Krav og Ansvar og derunder mærke, at Livet er stort og rigt. Det er at kæmpe mod taarnhøje Hindringer uden at trættes, og aldrig har nogen Herre haft større Sag at kæmpe for end han, og aldrig har nogen haft større Tillid til sine Folk end han, han spørger kun — »vil du —?« Og der svares, Ja — »kom saa«. — Og den, der svarer Ja, han kan.

Intet kan fælde den, der er med i Jesu Følge, og selv den mindste og ringeste skal faa Lov til at føle, at det er noget stort og godt, han skal udrette i hans Tjene-

ste. Og saa bliver det Kamp for Livet, for Livets Sandhed, Livets Ret og Kærlighed mod den Trolddom, som Verden vil lamme os med, mod Løgnen og Uretten, Hadet, Synden og Døden, — og midt under Kampen skal de se hans Herlighed.

Til sidst er der bare en stor Ting, vi skal huske, og det er, hvad Jesus siger i sine Ord til Martha, de Ord, som staar øverst paa Altertavlen heroppe i Koret, for at vi skal mindes om det hver Gang, vi kommer i Kirke »Dersom du tror, skal du se Guds Herlighed«.

Vor Tro lever af at høre hans Ord, og kommer vi ikke og hører det, saa vil Troen dø, og dør vor Tro, saa er det forbi med os. »Se det er muligt at opleve et Under uden at se Guds Herlighed. Der var jo mange, der saa Underet, da Enkens Søn og Lazarus paa Jesu Ord blev kaldt tilbage til Livet, men der var ogsaa mange, som ikke saa Guds Herlighed, fordi de ikke troede paa Jesu Ord; — men det er umuligt at tro uden at se Guds Herlighed. (C. Hermansen.)

Saadan er det ogsaa med Jeres Konfirmationsdag.

Der er Konfirmander som bare længes efter at faa det overstaet i Kirken, for at de kan komme hjem til Festen og alle Gaverne hjemme, men er de saadan, saa er det, fordi de og deres Forældre har glemt Jesu Ord »dersom du tror skal du se Guds Herlighed«. For dem vokser Højtiden ikke med Dagen. — Jeg tror ikke, I er saadan, jeg tror, I vil høre, naar Mesteren kalder ad Jer, og holder I fast ved Jeres Tro, saa skal I se hans Herlighed, saa skal Gud lyse sin Velsignelse over denne Dag, saa det bliver en Højtidsdag, I ikke glemmer.

E. Juul-Nyholm.

Skolens 25 Aars Jubilæum.

Som meddelt i sidste Aar bog er det i Aar 25 Aar siden, Skolen begyndte med sit første Elevhold November 1921.

I Taknemlighed mod Skolens første Aktionærer, Skolens første Forstanderpar og Skolens første Elevhold indbød min Kone og jeg disse til en lille Festlighed, som fandt Sted den 9. September, der var vilkaarlig valgt, men dog valgt af praktiske Hensyn. Endvidere indbød Grells de jubilerende Elever til Aftensmad.

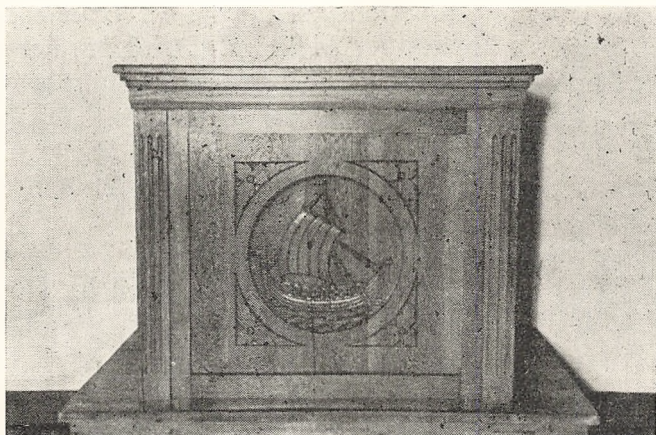
Vi ved, Festen kunde være arrangeret paa mange andre Maader, f. Eks. at *alle* Skolens Aktionærer var blevet indbudt, og *alle* gamle Elever var blevet indbudt; men det havde blevet et saa stort Arrangement, at hverken Skolen eller vi kunde magte det. Derfor holdt vi os til kun at indbyde de egentlige Jubilærer.

Følgende Beretning fra Festen bygger i det væsentlige paa »Vejle Amts Folkeblad«s Referat, der bl. a. skrev:

Vesterlund Ungdomsskole passerede den 9. September en Milepæl. 25 Aar er forløbet, siden det første Hold Elever samledes paa den Skole, som siden har faaet saa overmaade stor Betydning for Ungdomsarbejdet og for det aandelige og folkelige Liv paa Egnen. Hvad Vesterlund Ungdomsskole her betyder for denne Egn, kan ikke nøksom vurderes, og for dem, som i Gaar søgte til Skolen for at være med til at markere 25 Aars Dagen, stod det klart, hvilken Taknemlighedsgæld baade Egnens Befolkning — saavel de ældre

som Ungdommen – og de skiftende Hold Elever føler sig i overfor Skolen. Den staar som det centrale Sted i hele den folkelige Vækkelse, og Skolens Ledere er gaaet foran med højt hævet Fane.

Hvordan Tanken om en Ungdomsskole i Vesterlund opstod? – Ja, det er ingen Hemmelighed, at der fra Rørbækgaard er udgaaet stærke Impulser for at faa Tanken gjort til Virkelighed. Der var nemlig dengang

Hvor sig speder Lys i Ord,
der er altid hellig Jord.

fra anden Side Bud efter Lærer Grell som Leder af en Ungdomsskole paa Lolland-Falster. Man fandt, at Grell lige saa godt kunde tage en Gerning op paa den Egn, hvor han nu havde sit Virke; og det varede ikke længe, inden Tanken blev til Gerning. Et Udvalg blev nedsat; der tegnedes Bidrag, og det lille Vester Sogn gik foran med et godt Eksempel, saa det inden længe lykkedes at faa det fornødne økonomiske Grundlag for Skolens Oprettelse. Man overtog den gamle Kommuneskole, byggede om, og snart var Lokalerne rede til at blive taget i Brug. Forstander Grell og Frue rykkede ind sammen med det første Hold Elever, 33 ialt.

Det forberedende Udvalg bestod af Jens Jensen (Formand), Clemen Nielsen, Ll. Risager, Mads Lund, P. Jensen og Søren Sørensen. Som Formænd gennem Aarene har følgende virket: Jens Jensen fra 1921—23, Mads Lund fra 1923—25, Søren Sørensen fra 1925—27, Aage Stoustrup fra 1927—29 og Jens Jensen igen fra 1929. Den nuværende Bestyrelse bestaar desuden af Malermester Chr. Jørgensen, som har været Kasserer gennem mange Aar, Dyrnlæge Lauridsen, Thyregod, Peder Steffensen, Tinnet, Otto Henriksen, Brande, Svend Løvbjerg, Give, og Forstander Meibom. Otto Henriksen og Peder Steffensen har været Bestyrelsesmedlemmer i alle 25 Aar, og samtidig har Lærer Andersen, Thyregod, været Revisor. Jens Vestergaard, Jens Korsgaard og Anders Riisager har været Bestyrelsesmedlemmer gennem mange Aar.

Jubilæumsfesten var først og fremmest Skolens og det første Forstanderpars Fest. Lærer Grell og Hustru blev tidligt i Gaar Morges vækket af Skolens Sangkor, Sommerens Pigehold, og samtidig mødte de første Gratulanter, idet det ogsaa begyndte at strømme ind med Blomster og Telegrammer baade til Lærer Grells og til Forstander Meiboms. Flagene gled til Tops i Nabolaget, og foran Skolen hejstes de fem nordiske Flag.

Elever af det allerførste Hold mødte op paa Dagen paa Skolen for her at dvæle ved Mindet om den gode og glade Skoletid for 25 Aar siden. Man drog i Flok og Følge til Lærer Grells Hjem, hvor man bragte det afholdte Lærerpars en hjertevarm Hyldest og en Tak for Gæstfrihed og Venskab ikke blot i de første Aar, men i de mange Aar, som fulgte efter. Af det første Hold Elever mødte nu 21, ligesom ogsaa de første Sommerpiger var repræsenteret. Det blev et bevæget og hjerteligt Gensyn, hvorunder mangt og meget blev genopfrisket. Ved et Samvær i Hjemmet bragtes Lærerparrret en Tak, og man overrakte dem et stort, smukt Maleri.

Samtidigt med, at de gamle Elever samledes med det første Forstanderpar, var Bestyrelsen og enkelte Gæster samlet hos Forstander Meibom, hvor Formanden, Jens Jensen, i hjertevarme Ord bragte Bestyrelsens Tak for dygtig Ledelse i de Aar, der nu er gaaet, siden Meibom og Hustru traadte til. Paa Bestyrelsens Vegne overrakte Jens Jensen Meiboms en smuk Vase.

Desværre havde Frk. Ballegaard, som ledede Skolen i de vanskelige Aar fra 1931 til 1938, ikke Lejlighed til at være med ved Skolens Jubilæumsfest, men der blev under Festligheden sendt Frk. Ballegaard mange venlige Tanker.

Festdagen begunstigedes ikke af det allerbedste Vejr. Ved Middagstid drog flere voldsomme Tordenbyger lige hen over Byen, men hen paa Eftermiddagen klarede Vejret lidt op, saa det alligevel lykkedes at gennemføre det paatænkte Arrangement programmæssigt.

Sommerpigerne gav under Ledelse af Frk. Bak en Gymnastikopvisning paa Græsplænen bag Skolen. Det blev en smuk og herlig Oplevelse for de mange, der efterhaanden samledes ved Skolen. Mørket faldt paa, da de raske Gymnaster drog ud, hilst af et hjerteligt Bifald. Saa mødte et Hold Elever i Fakkeltog, og snart efter dansede Folkedanserne ind for under Ledelse af Lærer Raahede at give en Opvisning i en Del af vore gamle, smukke Folkedanse. Ogsaa dette var med til at give Dagen et festligt Præg.

Saa var det Tid at samles i Gymnastiksalen. Salen var pyntet med Flag og Blomster, og der raadede en dejlig Stemning lige fra første Færd.

Forstander Meibom rettede en hjertelig Velkomst til Aktionærerne fra de 25 Aar. Velkommen til dem, som i Tidens Løb har siddet i Skolens Bestyrelse og derved haft et ekstra Slid med Arbejdet. Der er ofte og uden Vederlag lagt Beslag paa Bestyrelsesmedlemmernes Tid og Kræfter. Det er beundringsværdigt, at flere har kunnet holde ud i mange Aar, ja, at nogle endog

har holdt ud i de 25 Aar. Det var fristende at nævne Navne; men saa skulde alle nævnes. Her gælder det i Sandhed: »Om kort, om langt blev Løbebanen spændt; den er til Folkegavn, den er til Grøde.«

Jubilarer.

Velkommen til Skolens første Elevhold, som har været her siden i Eftermiddag. Velkommen til Skolens første Forstanderpar, vore gode Naboer, Grell og Fru Grell.

Hvad Skolen har betydet i de 25 Aar, er det naturligvis vanskeligt at sige, og det tilkommer ikke mig at udtale mig

derom. Men det kan vel være af Interesse at vide, at Skolen i de 25 Aar har haft 1467 Elever; men dertil kommer de mange Hundrede unge og ældre, som i Tidens Løb har gæstet Skolen, ved at den har været Mødested for Vejle Vesteregns Befolkning.

Det er klart, at der sker Forandringer i Løbet af 25 Aar. En Skole er Liv, ikke Stilstand. Men een Ting er uforanderligt, og det ønsker jeg at understrege i mine Velkomstord: Grundlaget for Skolens Virke er det samme, som Grell for 25 Aar siden udtrykte i Skolens Formaaalsparagraf: »Skolens Formaal er at give de unge en Undervisning, der grundfæster og udvider de Kundskaber, som de har erhvervet i Børneskolen, og tillige at give dem en aandelig Hjælp til at leve et godt og rent Ungdomsliv.«

Efter at man havde sunget »Hvad Solskin er for den sorte Muld —«, talte Gaardejer Jens Jensen, der paa Bestyrelsens Vegne bragte en Hilsen til Skolens Ledelse. Det er med Stolthed, vi ser tilbage paa 25 Aars

Gerning paa dette Sted. Skolen har vundet Ry, og det er med Glæde vi konstaterer, at »Møllen gaar for fulde Sejl«. Jens Jensen fortalte om det første Arbejde for Skolens Oprettelse, om Forstander Grell og det herlige Forhold, der var mellem de tidligere Elever og deres gamle Skole. Med Tak for den gode Start, Lærer Grell og Hustru gav Skolen, overrakte Jens Jensen Billeder til Skolen af det første Forstanderpar.

Jens Jensen mindedes den Tid, Frk. Ballegaard ledede Skolen og ønskede at give Udtryk for Taknemlighed, fordi hun i de tunge Aar tog Arbejdet op, førte Gerningen videre og dermed bragte Skolen gennem Krisen. — I 1938 kom Aksel og Herdis Meibom til Skolen. De staar nu midt i Gerningen. Ogsaa til dem siger vi Tak og giver dem alle vore bedste Ønsker for Fremtiden.

Lærer Grell mindedes Begivenhederne for 25 Aar siden og i Aarene derefter. Han takkede Aktionærerne for det store Offer, de bragte, og for den Tillid, der blev vist ham og hans Hustru. Skolen begyndte en Novemberdag med Storm og Regnvejr. Men Eleverne mødte, og snart gik Arbejdet, saa Dagligdagen blev til Festdage, baade for de 33 Drengene og siden for de 10 Piger, som dannede det første Sommerhold. Grell udtalte sin Glæde over at have faaet Lov

Jubilarer.

til at gøre et Arbejde paa Ungdomsskolen. Hans Kærlighed til Skolen var lige stor den første Dag og nu. Han bragte en smuk Hyldest til Forstander Meibom og Hustru, som ikke blot havde ført Skolen frem, men

ogsaa havde gjort den til en god Skole. Han ønskede for Forstanderparret, at de maatte faa Helbred og Kræfter til at føre Arbejdet videre, saa skulde Værket nok lykkes.

Forstander Thyregaard, Salling, bragte en Hilsen fra de frie Ungdoms- og Efterskoler i Danmark. Forstanderen takkede for den Gerning, Grell her havde øvet, og Skolekredsen for det Arbejde, som blev taget op her i 1921.

Vi, der har Ungdomsskolerne og Eleverne kær, fortsatte Forstander Thyregaard, ønsker, at det maa lykkes helt og fuldt at magte den Gerning, som er taget op. Maalet er en Fortsættelse af Hjemmets Gerning.

Forstander Meibom, som derefter tog Ordet, rettede en Tak til alle dem, som havde været med til at virke for Skolens Oprettelse og Opretholdelse. Han mindede om, at den, der giver sig af med at være Lærer for unge Mennesker, har faaet en rig Gerning, men ogsaa et stort Ansvar. Ungdomsskolen vil gerne række en Haand til Hjemmene i Bestræbelserne for at hjælpe de unge gennem de første Ungdomsaar, som ofte er noget af en Krise i Menneskelivet. Ungdomsskolen vil hjælpe til at give de unges Uro og Længsler bestemt Retning. Det er ikke enhver givet at magte en Optrækkergerning i det Afsnit af Livet, hvor man endnu er Barn, men gør Krav paa at blive betragtet som voksen. Vi, som har taget Opgaven paa os, mærker, hvor svær den er. Vi er adskillige, der mener, at Optrækkelsen af purunge forfejles, naar Staten vil øve Tvang. Her maa Friheden bevares for den unge Slægts Skyld, for Hjemmenes og hele Samfundslivets Skyld. Det drejer sig om at give de unge Livsindhold, at bringe dem i Forbindelse med aandeligt Liv, idet der samtidigt tages Hensyn til de purunges Fatteevne. Derfor er Ansvar stort.

Ungdomsskolen maa være en fri Skole, og vi maa ønske, at Frihedsprincippet kan blive bevaret ud i

Fremtiden; ikke en vilkaarlig Frihed, men en Frihed, hvori vi føler os bundet af vort aandelige Syn. Frihed er Aandens Nødvendighed.

Forstanderen følte Trang til at udtrykke en Tak til dem, der skabte dette Fristed, for alt, hvad der er af Aand. Han takkede Bestyrelsen for Samarbejdet, lige som han takkede Skolekredsen, der havde staaet trofast bagved Skolen og dens Gerning i de 25 Aar. Han takkede Grell og Hustru for god Ledelse gennem de første Aar og for godt Naboskab og Storsind. Der skal et stort Sind til for en gammel Forstander at se en ung tage fat. Det er os en stor Hjælp og Glæde i Arbejdet, at vi altid har følt, I har staaet ved vor Side. Vi siger ogsaa Tak for hver Gang, du, Grell, gav os en hjælpende Haand i selve Skolearbejdet.

Kære Grell og Fru Grell, I har gjort to Mennesker lykkelige ved at lægge Grund for vor Gerning her. Men I har gjort langt flere lykkelige derved, at mange har faaet Del i det Virke, I begyndte. Derfor siger mange jer Tak i Dag.

Lærer Raahede, som havde taget Opstilling sammen med det store Sangkor, benyttede Lejligheden til at takke for de fem Aar, han nu havde faaet Lov til at virke ved Skolen. Han fandt, at Skolen udmærket kunde betegnes som Overgangsalderens Højskole. Hr. Raahede takkede Lærer Grells for godt Naboskab og takkede ligeledes Forstander Meibom og Hustru.

Derefter tog Sangkoret fat paa sin Del af Underholdningen. Der blev sunget mange smukke, flerstemige Sange, og Dirigent og Sangkor høstede fortjent Bifald.

Saa blev Ordet givet frit.

Bankkasserer Svend Løvbjerg, Give, overbragte en Hilsen fra Vejle Vesteregns Hovedkreds, der som synlig Tak for Gæstfrihed og Hjælpsomhed ønskede at overrække Skolen en smuk Sølv-Dirigentsklokket. Han takkede Grell, der var Igangsætter, ligesom han tak-

kede Jens Jensen og Forstanderparret for godt dansk Ungdomsarbejde.

Otto Henriksen, Vestermark, fandt, at det havde været en Oplevelse at være med i Skolens Arbejde fra en Begyndelse. Han takkede de to Forstanderpar, for hvem han ønskede, at Gud maatte give dem Lykke og gode Raad til Arbejdet i den kommende Tid.

En af de gamle Elever, Pastor Tage Hansen, Aale, tolkede Elevernes Tak først og fremmest til Lærer Grell og Hustru, men dernæst ogsaa til Skolen. Som en Hilsen fra de gamle Elever overrakte han Skolen et Billede af Grundtvig, ligesom han overrakte Forstander Meibom en lille, personlig Gave.

Pastor Nyholm, Thyregod, talte om Betydningen af det hjertelige Forhold, som blev budt de unge under Opholdet paa denne Skole. Man kan kun dele den dejligste Glæde og den dybeste Sorg med et andet Menneske, naar man er i Kontakt med selve Livet. Lærer Grell og Frue evnede at være med i de unges Glæde og i det, der rørte sig dybest i dem. Frk. Ballegaard laa det stærkt paa Sinde, om hun dog havde Evne til at give de unge noget med paa Vej ind i Livet. Forstander Meibom og Frue forstaa det Krav, der rejses til Ungdomsskoleledere og gaar ind under det med et brændende Sind for at opfylde det. Pastor Nyholm ønskede for Skolens Ledere og Lærere, at de maatte faa Lykke og Velsignelse til at udføre Gerningen i Pagt med Livet.

Møller Asger Nielsen, Hornsyld, mindedes den første Vinter paa Skolen og takkede Ledelsen og Egnens Befolkning for Gæstfrihed. Naar 21 af de 29 mulige Elever er mødt ved denne Lejlighed, maa det tages som Tegn paa, at de alle er fyldt af Taknemlighed overfor deres gamle Skole.

H. P. Olsen, Enkelund, bragte Hilsen og Tak for godt Naboskab gennem mange Aar.

Konsulent Larsen, Tørring, takkede, fordi han fik Lov

til at være med ved Jubilæumsfesten for den Skole, hvor hans Hustru i sin Tid havde været Elev. Han ønskede alt godt for Skolen nu og i Fremtiden.

Pastor Schouenborg, Nykirke, takkede for Naboskabet og for personligt Udbytte af Samværet paa Skolen. Han rettede en Tak til Grells og Meiboms for Gæstfrihed og takkede Lærerne og Eleverne. I unge, der i Dag har vist os jeres Gymnastik og sunget Sange, er det danske Folks og den danske Menigheds Hjertebørn.

Lærer Grell takkede dybt bevæget for den store Opmærksomhed, der var blevet vist ham og hans Hustru.

Efter at de mange Telegrammer og Hilsener var blevet oplæst, sluttede Forstander Meibom med at give Udtryk for sin Tak til alle for Hjælpsomhed og Kærlighed.

Samværet sluttede derefter med, at Forstander Meibom fremsagde Trosbekendelsen, hvorefter man sang »Alt staar i Guds Faderhaand«.

Børn af en ond Tid, men —?

Vi, der er unge i Dag, er vokset op i 3 Tidsperioder, der hver for sig har et ildelydende Navn, nemlig Mellemkrigs-, Krigs- og Efterkrigstid. At det præger os, er uden Tvivl!

Den Ungdom, som gik i Krig 1914, troede — en Del af den — at der virkelig var noget at kæmpe for. Den troede, at den deltog i den sidste af alle Krige. Nu vilde Verden blive klogere, og Slægterne efter vilde kunne leve i en Verden, hvor Retfærdighed og Godhed havde Raaderum. — Det blev en Skuffelse. Maa-ske brast Illusionerne allerede, mens de unge laa derude i Skyttegravene. De opdagede, at de aldrig skulde vende tilbage til deres tidligere Liv. I »Intet Nyt fra Vestfronten« fortælles gribende om, hvordan Skyttegravsoplevelsen dræbte deres Higen mod Fremtiden. Og om ikke før, brast Illusionen i Mellemkrigstiden. Der kom ingen Idealverden! — Ungdommen vendte da Ryggen til de Værdier, den fra Barnsben havde lært at holde af. Virkeligheden syntes at have vist, at disse Værdier ingen Magt havde over Menneskesind.

Soldaterne vendte hjem, og deres Belønning blev i mange Tilfælde Arbejdsløshed. Det bevirkede, at de vendte sig i Trods mod det politiske Styre, de havde kæmpet for. Man kastede sig ud i et Forlystelseliv, hvor Mottoet var Frihed uden Baand af nogen Art. Til Kristendommen havde man det farligste af alle Forhold: Ligegyldighed. — Man vendte sig altsaa fra de gamle Værdier baade politisk, moralsk og kristeligt.

Følgelig maatte der skabes noget nyt, og det skete i de Lande, hvor man havde været haardest med. Det blev de nye Ismers Tid, hvor man af Ungdommen skabte store, ensrettede Blokke paa March under en fast Diciplin. Stærkest kom det frem i Tyskland. Opdragelsen, som er Hjemmets gamle, hævdvundne Opgave, gled mere og mere over til Staten, der kontrollerede Skole- og Ungdomsorganisationer, og Resultatet blev en erkendelsesløs Ungdom. Der skulde ikke vurderes, men marcheres. Marchen endte i herskesygt Tilintetgørelsesvanvid.

Ogsaa ind over vort Lands Grænser drev Mellemkrigstidens graa og golde Aande og skabte en melodiløs Tid. Naar man er saa gammel, at en Del af ens Ungdom falder i Mellemkrigstiden, kan der nok være Grund til at spørge: Hvad var Ungdommen da optaget af?

Under hele min Opvækst var jeg baade under stærk pietetisk og god grundtvigsk Paavirkning og færdedes følgelig blandt Ungdom fra begge Lejre.

I det aandelige Mørke, der rugede over Verden, løftede Indre Mission sin Stemme for at tordne det imod. Der var Stof til Vækkelsesprædikanterne. Jeg mindes fra min Barndoms Missionshus Fortællingen om Søren Kirkegaards Far, der som Dreng en Dag gik op paa en Kæmpehøj og der forbandede Gud, fordi han syntes, det var umenneskelige Kaar, han havde som Hyrde-dreng. Denne Begivenhed kom til at hvile paa ham hele hans Liv som et Tryk, og Fortællingen blev brugt som en mægtig Advarsel til at have sin Sag med Gud i Orden. Jeg mindes endnu, hvordan den skabte en usund Angst hos mig og i mit Drengesind ligefrem spøjte, saa jeg midt i min Leg kunde standse op og spørge: Nu har du vel ikke gjort noget galt? Det var usundt, fordi det gjorde livsræd.

Heldigvis mødte jeg i min Faders Skolestue en anden og sundere Tone, som altid littede Trykket. Jeg kan samle det i Verslinierne:

Af Guds Naade, til Guds Ære,
 evig glade vi skal være
 i vor Herres Jesu Navn!

Jeg vil altid mindes min nu afdøde Far med Tak, fordi han paa sit lille Omraade gjorde et trofast Arbejde i en Mørketid for at vise hen til den Herre, som er *Livets* Herre.

Som jeg voksede til i 30-erne, og Verdensbegivenhederne begyndte at tage Form i Italien og Tyskland, mindes jeg ogsaa de to Aandsretningers Syn paa dette.

Indre Mission forstærkede sin Røst og fortolkede Verdensbegivenhederne som Tegn paa den nær forestaaende Dommedag. Det havde til Hensigt at vende Opmærksomheden fra den Verden, som det saavist var slemt at være Barn af, men det gav rigtignok ikke meget Mod til at leve i den.

Da kom jeg paa Ungdomsskole, og jeg forstaar egentlig først nu, hvad det har betydet for mig. Der var to Grunde at bygge paa — man kommer altid paa Skole med visse Forudsætninger. Den ene Grund var lagt af min Barndoms Pietisme, og den anden af min Fars vel ikke grundtvigske, men sunde Livssyn. Paa den sidste byggede Ungdomsskolen videre.

Paa første Blad i vort Historiehæfte, som dengang kaldtes »Historiens Vejviser til vor Tidsalder«, skrev vi nogle Ord af Forfatteren Jørgen Bukdahl. Nogle af jer kender dem: Den, der ikke i disse Aar kan høre Verdenshistoriens tunge Porte gaa, han er døv paa det Øre, det er mest skæbnsvangert at være døv paa! — Paa Salling Ungdomsskole var vi nogle, som hørte Historiens Tale og begyndte at ane, at der var Sammenhæng mellem Historien og os, vi havde vor Plads i den og vort Ansvar, og vore Øjne aabnedes ogsaa for Sammenhængen mellem Historien og Gud, saa vi fik den første skælvende Følelse af at være i hans Tjeneste, selv om det først er nu mange Aar efter, det gaar op for os i sin fulde Klarhed. Mine bedste Ungdomsskolemin-

der kan jeg samle i et lille Vers af Ingemann, som forøvrigt for mig er knyttet stærkt til Mindet om Hr. og Fru Thyregaard, Salling:

Gud! i din Haand alt stort er smaat,
men kært det mindste tillige.
Den Barnesjæl er bjærget godt,
som skjuler sig i dit Rige!

Ogsaa Ungdomsskolen fortjener Tak, fordi den i Mellemkrigstiden satte dansk Ungdom i Forbindelse med Livsværdierne.

For Danmark var jo »Puslinglandet, som hyggede sig i Smug«. Vi havde Stauning. Han var Socialist! Javel, men alligevel til en vis Grad en hyggelig St. Peder, som vel med sit Skæg og sit antimilitaristiske Tilsnit kunde forhindre, at det onde naaede til os? Mellemkrigstidens unge i Danmark fik ikke udviklet deres Ansvarsfølelse, og derfor sløvedes de. Hvor farligt dette er, kunde vi se i vort Naboland, hvor Ungdommens Mangel paa Ansvarsfølelse udnyttedes af en sindssyg Malersvend.

Fra disse Aar mindes jeg ogsaa min Fars store politiske Skuffelse. Han var alle Dage en aktiv og trofast Venstrepolitiker, og nu saa han sine kære Venstrebønder under Trykket af Landbrugskrisen flygte over i Landbrugernes Sammenslutning. Det skabte Fjendskab mellem gamle Venner og ødelagde det gode Forhold i mange af vore Sogne.

Saa kom den Tid, da jeg begyndte at forberede mig til Lærergerningen, og det er i sig selv et Arbejde, som ikke tillader mange friske Pust, men hvordan var Stemningen blandt os, der skulde gøre en Gerning i Landets Skoler? Man mødte Ting, som man maatte tage Stilling til. Oxfordbevægelsen gik over Landet med sit Krav om aktiv Kristendom. Vi mødte den ogsaa paa Seminariet, vi saa og hørte vildfremmede Mennesker, som bekendte deres Synder for os, og det var maaske Vrang siden ved Bevægelsen. Jeg skal ikke dømme om

det, men vi var en Del, som følte, at den stødte vor aandelige Blufærdighed, og vendte den Ryggen.

Derimod mindes jeg med Glæde de Kredse paa Seminariet, hvor vi delte vor bedste Digtning og diskuterede og kritiserede alt mellem Himmel og Jord. Da kunde det ske, at vi i et Glimt saa Perspektiv over vor Gerning. Vi var en lille Kreds, der samledes og læste »Lykke-Per«, og bagefter diskuterede vi over den selvkosterlavede Kaffe, mens vi nød tørre »Snegle« fra Seminariets »Moster«. Mere skal der ikke til for at dyrke »Aandsliv«! Vi snød os til disse Timer uden for Programmet, men de følte og føles den Dag i Dag som Oaser i Terperiets Ørken.

Paa Seminariet fik jeg mit første Indblik i aktivt Foreningsarbejde, idet jeg blev Formand for Foredragsforeningen. Stor var Glæden ved dette Arbejde og rig paa Oplevelser. Der fik man Lejlighed til at konstatere, at »vil du tænde, maa du brænde«. Det var ikke alle Talere i Mellemløbetiden, der »brændte«, men der var nogle. Jeg husker især Kaj Munk og Seminarieførstander Winther, Silkeborg. — Efter saadanne Aftener var der altid en Flok, som maatte dele de Problemer, der var blevet sat under Debat.

Paa Seminariet oplevede jeg den 9. April 1940, da Verdenshistoriens tunge Porte gik op til vort Land, og Tyskerne marcherede ind. — Da brast Illusionen om »Puslinglandet«.

Saa gik vi ud i Livet for at tage en Gerning op. Jeg spørger ofte mig selv: Var vi rustede til Arbejdet? Vi var vel ikke helt uden Idealisme, men vi var Mellemløbetidsbørn og præget af Blaserthed og Materialisme. Vi skulde hurtigst muligt i det fede Embede.

Det forekommer mig i Dag en ufattelig Lykke, at jeg, som havde valgt Lærergerningen tilskyndet af min Fader uden særlig at føle Kald til den, skulde finde ind i det frie Skolearbejde og efter kort Tid føle, at der laa min lille Tjeneste i Livet. — Naar jeg blev ved

det Arbejde, skyldes det lige saa meget Egenkærlighed som Menneskekærlighed. I den frie Ungdomsskole følte jeg, at det, min Fader, senere Ungdomsskolen og sidst Fællesskabet i de smaa Kredse paa Seminariet havde bygget op, kunde faa Udløsning.

Den Lykke erfarede jeg i en Krigstid, og nu da Kri-gen er forbi, kan jeg se, at der foregik en Forandring med Mennesker de Aar. Ondt og godt blev sort og hvidt og derfor lettere at tage Stilling til. Det var for faa, der valgte det bedste, og det nager os i Dag. Dem, der valgte det helt onde, har vi saa let ved at »udrense«, men hvordan med os selv? Jeg kan ikke lade være at spørge: Hvad er Ungdommen *nu* optaget af?

Ja, skal vi være ærlige, saa er der vist over det danske Folk en Følelse af Skuffelse og Rastløshed. Nu ved jeg nok, man vil svare mig med Tidens Røst: Med Dødens Ispust i Nakken bliver Drømmene om Livet saa forjættende, at ingen Virkelighed nogen Sinde vil kunne realisere dem. Og Dr. Jens Kruuse, Askov, har fornylig karakteriseret Situationen saaledes: Vi føler os alle som hjemsendte Soldater. Det, som Soldaten levede paa derude ved Fronten, Drømmen om Hjem, Kone, Familie og Arbejde, viste sig, da han blev hjemsendt, ikke at svare til Virkeligheden. Og vi, der længtes efter Fred, staar nu overfor det samme: Drømmen svarer ikke til Virkeligheden. Saa er det, vi bliver pirrelige overfor vore Medmennesker, sure i vort Arbejde, Krakilere i Spørgsmaalet om Forholdet mellem Arbejdsgiver og Arbejder og utilfredse i Samfundslivet. Allermest raser vi maaske mod os selv, fordi vi er saadan, at vi ikke rigtig kan finde Initiativet til Handling, Glæden i Livet. Det synes mig undertiden at være saadan, at man paa Spørgsmaalet: Hvad er Ungdommen af i Dag optaget af? maa svare: Ungdommen er medtaget!

Vi har altsaa oplevet noget mærkværdigt! I Mellemligstiden aabnedes vore Øjne ikke tilstrækkeligt for de sande Værdier. Vi brændte ikke for dem! Men i

samme Øjeblik, Krigen bragte disse Værdier i Fare mærkede vi, at de betød noget for os, men fik vi gjort op *hvor* meget? Nu sidder vi og er skuffede! Ja, i Sandhed: Vi er Børn af en ond Tid.

Dog —! Vi har før set, at Nedgangstider har skabt store Mænd, som har vakt vort Folks Haab til Live. Vi kan bare nævne Navne som Grundtvig og Inge-mann. Sagde ikke den sidste, da hans Slægt var i Bølgedalen:

Hvad Danmark var, kan det atter blive,
endnu er Fædrenes Aand i Live.

Kan vi sige det samme i Dag? Ja, vi maa i Sandhed haabe, at vor Nedgangstid maa skabe Mænd, der gennem Kirke, Skole og Digtning vil kalde Haabet frem i vort Folk igen.

Selvfølgelig sidder en Del — ogsaa en stor Del — af det danske Folk i Dag uberørt af Begivenhederne. Maaske er de ærlige nok til at indrømme det. Men der er ogsaa en Del, som maa og vil tro paa, at nu maa det gaa op af Bølgedalen. Det kan synes at være taabeligt, men de tror det, fordi de nu engang maa. Det er den eneste Maade, det kan blive værd at leve paa. Og saa er der en Del, som ser sort paa det hele. Der er kun Elendighed og Død i Vente. Jeg kommer til at tænke paa min Barndoms Pietisme, som raabte sit: Vær beredt til Døden! Vi kommer ikke uden om at tage Døden i Betragtning. Det *er* det eneste sikre. Det maa *kun* ikke fratage os Modet til at leve.

Det er egentlig ikke saa svært at se, hvad den Tid vi er vokset op i, kan lære os. Den kan lære os det *negative*, at det ikke er i et nyt System, Redningen ligger. Endnu engang har det vist sig, at naar Mennesket ophøjer sig selv til Gud, gaar det galt. Og den kan lære os det *positive*, at vi kommer ikke uden om Gud, naar vi nu skal til at bygge Verden op. I det Øjeblik vi sætter vort Menneskeliv i Forbindelse med Gud, vil vi ikke behøve at sidde som hjemsendte Soldater

og føle, »at Livet ingen Mening har«. Saa tror vi nemlig, at Mennesket er et guddommeligt Eksperiment og ikke et Instrument, der kan spilles hvilken Melodi, det skal være, paa. Nu maa vi have lært at sige: Vi vil ikke bruges paa den Maade!

Jeg ved, at mange af de unge, som føler sig skuffede i Dag, inderst inde længes efter, at den Følelse af at være et guddommeligt Eksperiment skal beherske dem og deres Omgivelser helt. Det viser sig for Tiden stærkest i Ungdommens Trang til at leve et Liv i Sandhed, et Liv, hvor der er Overensstemmelse mellem Ord og Gerning.

Alt det i os selv, der staar denne Følelse imod, og som vor Tid har givet Næring, kaldes vi da til Kamp imod. Dertil er Frontlinien rykket i Dag. Vi kaldes til at staa i Tjeneste hos Livets Herre.

Men vi kaldes ogsaa til Tjeneste i det daglige Arbejde. Vi bliver ikke alle store Navne, men vi har alle et lille Nap at tage i det daglige Arbejde. Det kan være trælsomt, netop fordi det er saa dagligdags, men tager vi Kampen op, vinder vi i Karakterstyrke.

I Selma Lagerlöfs »Gøsta Berlings Saga« faar vi et Indblik i, hvor svært det er at leve en saadant Liv. Kavalererne paa Ekeby slaar Tonen an paa Egnen. Livsglædens og Nydelsens Tone. De dyrker alt det skønne: Vin, Musik, Jagt, Eventyr og Kvinder. Der er intet regelmæssigt og dagligt i deres Tilværelse. De vil ikke lave noget nyttigt, men kun leve i Eventyr. Af og til er det, som om en anden Tone drager dem — svagt, ganske vist — men den er der. Tonen, som hvisker om Ro og Fred, Hjem og Arbejde. Men Eventyret sluger dem igen.

Gøsta Berling — den mest glade og letsindige af dem alle — kommer tilsidst ud for denne Tone i saa stærk Grad, at han ikke kan vise den fra sig. Det sker gennem hans Kærlighed til den unge Grevinde Döhma. Fordi han ved sin Letsindighed har bragt hende i Folke-

munde, maa denne unge Kvinde forlade sit Hjem, gaa paa Landevejen og lide Sult og Savn. Da det kommer saa vidt, bliver Gøsta hendes Mand, men der er endnu en Kavalier i ham. Han vil hellere begaa Selvmord end angre sin Synd og tage Kampen op i et arbejdsomt Liv. Man finder ham i Skoven, hvor han er søgt ud for at begaa Selvmord, og da han staar over for sin Hustru, siger hun ham Sandheden: Her bor dette fattige Folk i deres fattige Land. De sulter, de er umyndige, de tror ondt om hinanden. Det skal blive anderledes. Menneskelig Godhed bryder vel frem i spredte Straaler, nu skal den fremtræde som en hel, lysende Sol. Og Folket venter dig. Du er deres Helt. Rundt om i Hytterne sidder de og taler om, at naar du vil hjælpe dem, saa vil alt blive godt. Og jeg, som er din Hustru, jeg siger dig, at du ganske simpelt skal gaa hen og gøre din Pligt. Du skal arbejde uden at stille dig i Heltstillinger, du skal passe paa, at dit Navn ikke for ofte skal lyde fra Folkets Læber.

Da kommer Gøsta til Erkendelse: Jeg vil leve mit eget Liv. Stor vilde min Berømmelse være, om de fattige vilde mindes mig et Par Aar efter min Død.

Nu kaldes der ogsaa paa os til Arbejdets Danmark. Vi har ikke Lov til at staa udenfor som Tilskuere og klage over, at Tilværelsen er, som den er. Vi maa som Gøsta føle det som vor Pligt at finde vor Plads i den.

Hvis vi vil leve vort Liv i Tjeneste for Gud og for Land og Folk, skal vi nok finde Melodien igen. Saa faar Livet Mening og Glæde.

Historien har talt, og den, der ikke i Dag kan høre det, er døv paa begge Øren. Om det kunde blive Resultatet, at mange maatte høre, og at der ud af vor onde Grotid kunde vokse et Krav fra Menneskeheden om igen at blive ledet af Samvittigheden.

Vagn Raahede.

Aarets Brev.

Kære Venner!

Mon I gemmer Skolens Aarbøger fra Aar til Aar? Nogle gør vel. Jeg bladede forleden i nogle af de gamle, og Minderne vældede ind over mig samtidig med, at jeg syntes, hver Bog var et lille Stykke Danmarkshistorie.

Og dog er det saa lidt, man faar samlet og skrevet ned, især i »Aarets Brev«, men vel nok til, at et Billede kan danne sig om det forløbne Aar.

Saa skal jeg da igen give mig i Kast med dette paa en Gang dejlige og utilfredsstillende Arbejde at skrive om Aarets Gang, dejligt, fordi det er gode Minder, utilfredsstillende, fordi Beretningen bliver saa ufuldstændig.

Det Aar, som er gaaet, staar paa mangfoldige Maa-

der i Efterkrigstidens Tegn, Mangel paa Varer, dyre Priser for alting og Mangel paa Arbejdskraft. Da er det opløftende at have med en frisk, sund og glad Ungdom at gøre. Og dejlige unge har vi haft paa Skolen i det forløbne Aar.

Men da vi skulde begynde Skolen til November sidste Aar, manglede vi Træ til Sløjd, og vi manglede en Lærer foruden vore gamle Lærerkæfter. Naa, efterhaanden fik vi da for gode Ord og Betaling noget Træ samlet sammen. Og som Lærer fik vi Holger Laurson fra Vonge, som med sin udmærkede Handelsuddannelse og sine gode Evner hjalp os ud af den Læremangel, som mange Skoler lider under for Tiden. I Køkkenet fik vi som nye Medhjælpere Vera Blicher fra Tørring og Ruth Kirkeby fra Spjald. Men saa skal samtidig ogsaa »de gode gamle« nævnes: Raahede, Lind, Inger, Erna Fredslund og Else Kaasbjerg. Ovre i Marken sled Ernst Jensen med at faa gammel Skovbund under Kultur. Gode Venner hjalp os med Heste og Redskaber.

Den 3. November holdt Drengene deres Indtog her i øsende Regn. Dagen efter var Harmonikaer og Violiner kommet frem. Det var Drengene med Musik i. Grusomt mandede var de, men barnligt søde. Maaske var nogle kommet et Par Aar for tidligt; til Gengæld var andre svært voksne og fornuftige. Det er vist Grundtvig, der engang har sagt: Til Drengene kræves Tugt. I hvert Fald hylkede vi indtil Jul i høj Grad Verset:

Tag Goten under Tugt,
 retted hans frie Flugt,
 hold igen paa Kraften den rebelske,
 ku ej det stærke Mod,
 køl ej det varme Blod,
 lær ham blot, hvad der er værd at elske.

Der foregik en mægtig Udvikling med Gutterne de to første Maaneder; saaledes at Tiden efter Jul blev god i mange Henseender. Tænk bare at lære saadan

en lille, men vigtig Ting, at lade være med at hoste under Foredrag, Oplæsning og Musik. Hvor er det velgørende! Men naturligvis, det hører jo kun til den ydre »Dressur«; langt større er det at skabe Vilkaar for indre Vækst i Mennesket.

Ak, vi er jo saa forskellige, vi Mennesker. Jeg søgte bl. a. at vise det ved at tale om de fire Temperamen-

Rigtige Gutter!

ter ved det første Møde i Salen. Senere saa vi det ved Carl Langballes Tale om Holger Danskes Virken i vort Folk. Og det erfarede nok ogsaa ved Diskussionsaftenen om Fritidens Udnyttelse. Men der er ogsaa Ting og Begivenheder, som kan samle os helt i den fælles store Oplevelse. Saadan var det, da Organist Lund og Frue var her. Aage Lund har jo en særlig Evne til at finde Værdier, som vi andre ikke ser; saadan ogsaa denne Gang, hvor han byggede sin Aften over to smaa Vers af Chr. Richardt, som jeg ikke kan lade være med at gengive her; Digtet hedder »Søndagmorgen«, og det lyder:

Klokken ringer til Kirke, og Gøgen ringer til Skovs,
 her som hist er livsaligt at være;
 Skoven og Kirken har Svalhed begge to,
 og hvalve sig begge til Guds Ære.

Svalen bygger Rede mod Kirkens stille Tag,
 men kvidrer over Marker og Enge;
 som den vil jeg hælde mit Hoved til Guds Hus,
 men derude vil jeg slaa mine Streng.

Der øves til Julefesten.

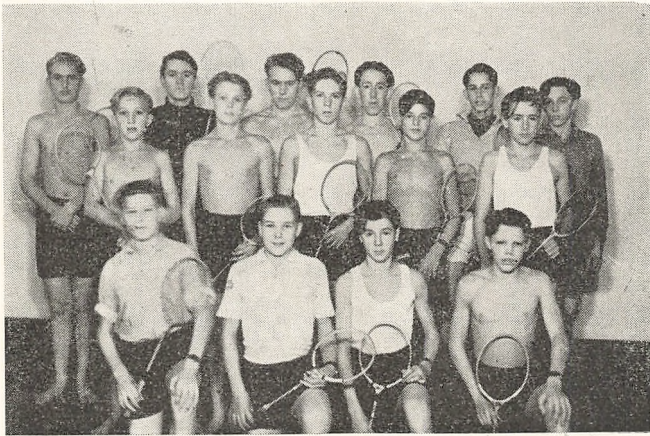
Hvad disse Vers udtrykker, mærkede vi ogsaa ved Red. Thorvald Laursens Foredrag om Selma Lagerløf senere paa Vinteren.

Den 1. December indledede vi Julemaanedens ved at tage med Tog til Tørring at se »Nøddebo Præstegaard« paa Teater. Inden vi gik i Teater var vi paa »Stougaard«, hvor vi blev vist rundt af Proprietær Ingwersen, som talte frisk og belærende til os. Det var en Oplevelse at se den store, dejlige Gaard med belgiske Heste, mægtige Stalde, og Orden og Arbejdsglæde alle Vegne.

I December besøgte cand. jur. Julius Laursen, Andelsskolen, os og talte om Udrensningens Problem.

Lærer Troelsen, Silkeborg, gav os en god Oplæringsaften. Desværre var jeg i de Dage ikke i min fulde Kraft. Jeg formoder, det var Reaktionen oven paa Besættelsestiden, som nu meldte sig. Godt, at Raahedes unge Kræfter kunde klare Skærene! Jeg imødesaa med Længsel Juleferien, hvor jeg for første Gang i mange Aar afholdt mig fra Foredragsrejse.

Naa, inden Ferien havde vi jo Julestuen. Salen var saa hyggelig pyntet. Og Programmet var helt over-

Badminton.

daadigt og dog passende til Lejligheden. Det er da en farlig Masse Korsange, Raahede kan finde frem. Og saa synge Korsang med *Drenge*. Jeg har aldrig hørt Mage. Ovenikøbet to Kor, et Drengekor og et »Mandskor«. Ja, saadan er Vinteren: Barnestemmer og Mandsstemmer. Det er ikke til at sige, hvem vi holder mest af. Saa var der et Orkester med Julemusik. Det var i det hele taget den rette Stemning, saa jeg af Hjertet kunde slutte Aftenen med at sige: Aldrig forstummet Tonen fra Himlen.

Jeres Julehilsener kom til os i Massevis i Ferien. En

Dag, det kneb Poul med at faa Tiden til at gaa, talte han op mod 400 Hilsener. Ak, ak, det blev kun de færreste, som blev besvaret; men nogle Spørgsmaal trænger til Svar og maa besørges. Jeg tør vel her antyde nogle af de Ting, som optager jert Sind: Forholdet mellem Kommunisme og Nazisme, Udrensning — for lidt eller for meget, Soldatertjenesten — ingen har noget imod den, men $1\frac{1}{2}$ Aar er for længe, Landbrugets Muligheder og Udstykningen, de unges personli-

Vil I med ind til Raahede?

ge Forhold som f. Eks. Kammeratskabet og lign., nogle skriver om Deltagelsen i Frihedskampen og Vanskeligheden ved at komme i Gang i Hverdagslivet igen. Og saa kommer et ikke usædvanligt Suk: »Der mangler noget i min Tilværelse, en indre Balance«. Her som saa ofte maa jeg give Bjørsons gode Raad fra »En glad Gut« — eller rettere den gamle Skolemesters: »Nu skal du høre mit Raad, og det er, ikke at tage dig Verden med Længsel og Genvordighed, men stole paa Gud og ej lade dit Hjerte fortære dig, thi da haver du en Gud foruden ham.«

Jeg vover at nævne alt dette, for at I kan fornemme, at hvad I tumler med, tumler maaske ogsaa jeres jævnaldrende med. Der kan være nogen Trøst i dette, selv om det naturligtvis ikke er Trøst nok. Lad mig føje til, at mellem alle de Tilbud, som gives jer, er ogsaa Højskolen. Een Højskole havde sidste Vinter 6 gamle Vesterlundere, en anden fire, en anden to — efter, hvad jeg ved fra jer.

Lad gaa!

Jeg opdager pludselig, at jeg er kommet ind i Vandrebogsstilen; men Aarbogen er jo ogsaa min Form for Vandrebog.

Ved Indgangen til det nye Aar ligger Ungdomsstævnet. Den første Dag gjaldt Emnet »Ungdommens Plads i Fremtidens Demokrati«; der udspandt sig en livlig Forhandling efter Indledningsforedraget af Johs. Hansen, Thyregod. Om Eftermiddagen uddybede Forstander Nissen, Antvorskov Højskole, Emnet, og om Aftenen læste han Kaj Munks »I Brændingen«. Anden

Dag var Højskolelærer Dahlerup Pedersens, der talte frisk og levende om Forbindelsen mellem Ungdommen og det ældre Slægtled. Om Aftenen underholdt Dobbelkvartetten »Canzona« fra Fredericia.

Ved dette Stævne var der som sædvanlig mere end fuldt Hus, og da adskillige mente, at nu maatte det

Saadan nogen Fisk er der i Søen.

være Tiden til, at Salen udvides, tog Jens Jensen, Løvbjerg, Otto Henriksen o. fl. Ordet for at opfordre Forsamlingen til at tegne Bidrag til Hjælp ved Udvidelsen. Det var dejligt at mærke den Velvilje og Forstaaelse, Forslaget mødte, og vi vil aldrig glemme, at Grell som den første tegnede Niels Grell for en »Aktie«. Forholdet er det, at Ministeriet forlanger et vist Beløb indsamlet for at kunne yde sit Tilskud til en Skoles Udvidelse. For vort Vedkommende var det nødvendigt at indsamle ca. 10,000 Kr., hvorfor Skolens Besty-

relse i Foraaret udsendte Opfordring til gamle Elever om at tegne sig for et Mindstebeløb af 25 Kr., hvorved de samtidig blev Medlemmer af Skolekredsen. Vi vil gerne her bringe alle en hjerlig Tak for god Hjælp. Der er foreløbig indkommet godt 8000 Kr., som er overdraget Skolens Kasserer, Malermester Jørgensen.

Mon han nu ogsaa kan det?

Der mangler altsaa endnu et Par Tusind, saa vi skal ikke lægge Skjul paa, at det ret skulde glæde os, om nogle ved at læse dette, kunde tænke sig at hjælpe ved at indsende et Beløb paa Skolens Girokonto Nr. 15955, Adr. Vesterlund Ungdomsskole, Vesterlund St. Vi er dog med noget Vovemod allerede gaaet i Gang med Byggeriet, som skrider jævnt fremad. For at fremme Byggesagen, maatte Jens Jensen og jeg til København sidst i Januar.

Naar Katten er ude, spiller Musene som bekendt

paa Bordet. Herhjemme afholdtes »Kostumebal« og blev løbet paa Skøjter. Men allerede i Februar blev Vejret pludselig foraarsagtigt. Raahede arrangerede Skattejagt, der endte meget dramatisk med Rudeknusning i Læsestuen. Vi havde ogsaa en Vejletur med Besøg paa Slakteri, Folkeblad, Bibliotek og Biograf. Saa blev det Vinter igen, og jeg sneede inde paa Forredragsrejse i Egtved. Herhjemme gik det galt med Vagn Niensens Blindtarm. Kammeraterne maatte paa Snekastning for, at Ambulancen kunde komme frem. I forstaar, det var spændende Øjeblikke for vore gode Medhjælpere herhjemme.

Det var ogsaa helt galt med Vintervejr ved Fastelavnsfesten. Inger havde sørget for Festmiddag, noget helt nyt ved den Lejlighed. Og nyt var det med Orkester og Korsang. »Fastelavnsgildet« var meget fornøjeligt med smaa søde »Piger« og en rigtig gammel »Kone«. En Sang manglede heller ikke, og den havde det meget træffende Refrain: »Det er Fastelavn paa gammeldaws Manér.« Musikken maatte vi imidlertid sende hjem paa Grund af Snevejr; men heldigvis kunde vore egne Musikere i Elevflokken tage fat.

Raahedes Fødselsdag hører jo ogsaa til Vinterens Højdepunkter. Laursen og Komiteen havde pyntet Sal, skrevet Sange og sørget for Underholdningen. Bedst af alt var dog, at se Vagn Nielsen, sund og rask, træde ind i Salen under Festen, han fik et Hurra til Velkomst. Jeg kan ikke lade være med at udtrykke min Glæde over Gunnar Madsens Tale for Raahede, hvor han sluttede med at bede om at faa sunget Sangen om Kresten Kold.

Sidste Søndag paa Vinterskolen fulgtes vi alle i Kirke og bagefter foretoges en Afskedstur langs Rørbæk Sø.

Saa var Vinteren gaaet med dens Hverdage og Festdage, mange af begge Slags, men flest af de første, og det er dem, der batter mest i Længden. Det blev

en god Vinter, som bl. a. fandt Udtryk i et Rim, som gik igen i Poesibøgerne:

Naar engang du faar en stille Stund,
tænk saa tilbage paa Vesterlund.

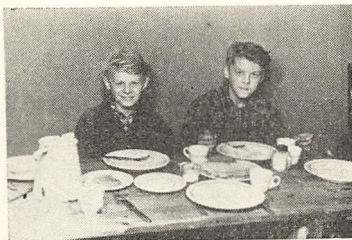
Sommerskolen begyndte med 66 Piger, og det var jo paa en Maade de 6 for mange; men ved Karl Niensens Tjenstvillighed fik vi skaffet Plads til alle. Erna Fredslund og Vera Blicher rejste til Maj. Ligeledes Laursen, som havde klaret Skærene godt i Vinteren, og som nu arbejder videre paa sin Uddannelse. Nye Lærerinder: Frk. Skovhaug og Frk. Bak. Den faste Stab: Stounberg, Raahede, Inger, Eva og Else. Og endelig en ny bette Pige: Marianne Kronborg Kjær.

4. Maj om Aftenen samledes vi om Radioudsendelsen, som dog forekom noget mat. 5. Maj blev meget mere personlig og med en Oplevelse af dansk og kristent Fællesskab. De nordiske Flag hejstes om Morgen. Derefter var vi i Kirke, hvor der var pyntet med Bøgeløv. Om Eftermiddagen pyntede vi Sal til Sognemødet om Aftenen, hvor jeg talte, og Raahede læste. Bagefter gik hele Forsamlingen ud paa Peter Jensens Mark til Stedet, hvor den engelske Flyvemaskine faldt ned i 1944; milde Kvindehænder havde her i Dag rejst et Mindekors. Aftenen sluttede med, at vi gik tilbage til Skolen, hvor Ernst tændte Baal.

Med 6. Maj var vi endelig kommet i Gang helt med Hverdagens Arbejde, som gik festligt og villigt Sommeren igennem.

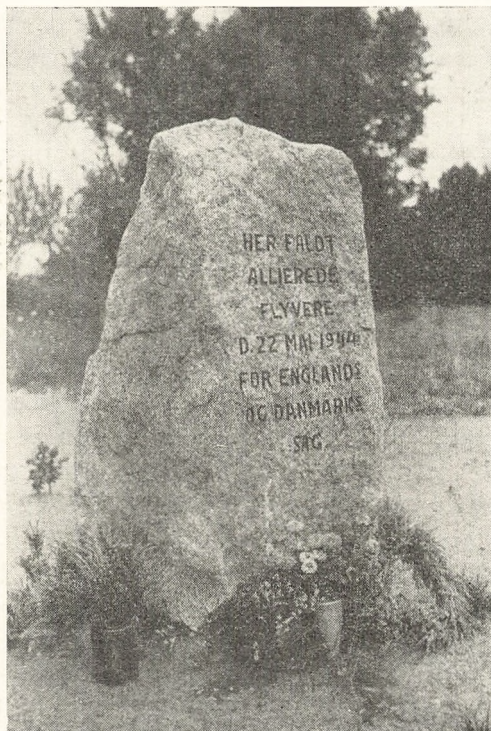
Den 22. Maj var det Toaarsdagen for Flyvernes Nedstyrtning. Da afsløredes en smuk Mindesten paa Stedet.

Sognets Beboere samledes omkring Stenen, der var dækket af et engelsk og et

Skole drenge.

dansk Flag. — Efter at Forsamlingen havde sunget et Par Vers af »Guds Fred er mer end Englevagt —«, udtalte jeg bl. a.: Dette Sted er ikke en Begravelsesplads, og meget ved vi ikke om de Flyvere, som her omkom. Men vi føler Trang til at ære de Mænd, som

satte Livet til i Kamp for Frihed og Ret. Stenen skal vidne om en Tid, da Verden var i Nød, og da ogsaa vi var i Fare.

Saa afslører vi da dette Minde, idet vi siger: Guds Fred med dem, som døde i Danmarks Rosengaard — og Guds Fred over dette Minde. Derefter afsløredes Stenen af Peder Jensen, paa hvis Grund Stenen staar,

og af Niels Chr. Jensen, St. Risager, hvis Far har skænket Stenen. Stenhugger Gudnason, Give, har hugget Inskriptionen og gjort det med megen Velvilje og Hjælp-somhed.

Efter Afsløringen blæste Musiker Skøde, Brande, paa Kornet den engelske Nationalsang.

Højtideligheden slutte med »Altid frejdig —«.

Bagefter samledes vi med Ungdomsföreningen i Sa-

Anneks »Karl Nielsen«.

len, hvor Forstander Thyregaard talte om: »Hvorledes skabes det nye Danmark?« Desuden var der Underholdning af Fru Thyregaard. Det blev en god dansk Aften.

2. Pinsedag var min Kone og jeg med ved Elly Møller Petersens Bryllup med Lærer Krabbe Nielsen, Rybjerg. De fandt hinanden ved et Ungdomslederkursus her paa Skolen for et Par Aar siden. Manden var senere med i Modstandsbevægelsen, og nu stod Bruden i en dejlig Kjole lavet af en Faldskærm. Jo, der er Eventyr til endnu.

Rørbæk-mødet samlede flere Hundrede Mennesker

Skjalden: »Jeg har aldrig hørt, at en Mand var i sin Fjendes Følge«.

Regin: »Lad Kongen gaa efter Troldkunst; det sømmer sig kongeligt!«

Vifild: »Løb Dreng, leg og nyd Livet, I kan tidsnok slaas for at bevare det.«

Skjalden: »Der er stærkest Storm om de højeste Træer.«

paa den skønne Mødeplads i Skoven, og der blev holdt gode Taler af Forst. Haarder, Rønshoved Højskole, og Minister Per Federspiel. Om Aftenen opførte Sommerpigerne N. J. Ralds historiske Skuespil »Hroar og Helge«, og det var ganske betagende, som de mestrede deres Roller. De maatte naturligvis spille det igen paa Elevmødet og for Vejle Vesteregns Landboforening, som besøgte os, og for Sønderjydsk Forening i Brande. I Brande var vi desuden Gæster hos Viola og Inga Abildstrups Forældre i deres dejlige Sommervilla. Den spændende Tur hjem paa Lastbil i Regn og Torden glemmer de ikke, som var med.

I Juni fejredes en Aften Fødselsdag for Arne, Stounerberg, Skovhaug og Eva Hansen, Givskud. Der var et »Masseopbud« af optrædende. Selv husker jeg naturligvis Agnes bedst.

Efter at vi havde haft en god Sankt Hans Fest, drog vi i Rutebiler til Fyn til Tove Kraglunds gæstfrie Hjem, hvor den stod paa Flæskesteg og Jordbær. Det var vel nok dejligt. Og hvad naaede vi ikke den Dag! Voss' Fabrik i Fredericia, St. Knuds Kirke og H. C. Andersens Hus i Odense, Snoghøj Gymnastikhøjskole o. m. a.

Elevmødet kan jeg ikke omtale bedre end med Frede Littaus Ord: »Det var en rigtig Vesterlunddag«.

Saa var der Bryllup igen paa Rørbæk! Hvem der dog havde haft saa mange dejlige Døtre! Denne Gang viedes ældste Datter Ester til stud. med. Louis Mathisen, København.

Efter Ferien fandt den traditionelle Maaneskinstur i Krattet Sted. Det blev dog en vaad Omgang. Men heldigvis manglede vore Sommerpiger i Aar ikke godt Humør.

Desuden sættes det et Par Streger op, naar Brunsgaard og hans Kone kommer. Sammen med dem improviserede vi en god Underholdningsaften i Salen, hvor Raahede sang som nogen Aksel Schjøtz, og Sangkoret forbavsede os ved sit store Repertoire.

Saa var det efterhaanden Tid at holde Grisekilde. Meget aktuelt spillede vi »Pigesorger«, som ogsaa maatte gentages — ved Sognets Høstfest. Yndigt var det med Tvillingernes firhændige Musik. Og lad mig, samtidig med at vi taler om Musik, udtrykke min Glæde og Tak for Tove Kragelunds Musik den ganske Sommer.

Anbefaler mig!

Jubilæumsfesten i September er omtalt andetsteds i Aarbogen. Endnu blev der Tid til en svensk Aften ved vor gode Ven, Rektor Gunnar Furuland fra Vesterdalarnes Folkhögskola i Malung. Det blev en god Orientering i svensk-danske Spørgsmaal. Næste Gang vi faar Besøg af en Svensker, haaber vi, at flere af Sognets Folk vil tage Mod til sig og komme. Det er slet ikke svært at forstaa Svensk.

Man var mere forhippet paa at høre den norske Skuespiller Peter Sigurth, og det blev ogsaa en uforglemmelig Aften, et Møde med det norske Fjeld.

Endelig havde vi Besøg af Pressefotograf Arne Bloch fra Fyens Stiftstidende, nogle af hans herlige Billeder er med her i Aarbogen.

De sidste Dage af et Skolehalvaar er fyldt af Travlheden, som I alle kender det. Selv om vi endnu mærker Mangelen paa Undervisningsmateriel, fik vi dog et smukt Resultat ved Udstillingen. Svært var det at skilles fra de lattermilde Piger, — som tudede ved Afskeden.

Afslutningen var nogle Dage før end sædvanlig, da Familien her skulde til Jubilæum paa Salling Ungdomsskole. Det vil føre alt for vidt at omtale dette her. Men efter hele vort Forhold til Salling Ungdomsskole, vil I forhaabentlig finde det rimeligt, at min Tale i Salling optrykkes her i Aarbogen.

Første Søndag i Oktober blev Aase Gandrup konfirmeret, og I faar lidt af Festen med, naar I læser Pastor Nyholms gode Prædiken paa den Dag; den staar foran i Aarbogen her.

Ja, saa er Aaret gaaet; hastigt svinder Dagene. Vi staar over for nye Opgaver, I som vi og som hele vort Folk. Det, som det gælder mest om for os alle, er, at vi kommer i rette Forhold til vort Arbejde og vort Menneskeliv. Det synes at være det væsentligste Spørgsmaal for os alle i Øjeblikket, hvor nogle let bliver selvoptagne, bitre og haarde, fordi Tingene ikke skrider, som de skal, andre bliver ligeglade og krævende, fordi der er Mangel paa Arbejdskraft og nok af store Lønninger. Hver Tid har sit at slaas med, og hvert Menneske sit. Men det, som skulde være Hovedsagen for os alle, er, at vi glade og villige giver os hen i Tjeneste, hvor vi har vor Plads her i Livet. Vi lærte i Sommer at kende et Par Vers af den gamle Højskole-

mand Kristian Østergaard; dem vil jeg gerne slutte med her:

Herre, jeg vil gerne tjene,
tjene dig og dig alene,
tag og brug mig, som du vil.
Alt jeg ejer, har du givet,
hver en Evne, selve Livet,
dig det hele hører til.

Led mig, Herre Gud, i Naade,
ogsaa naar jeg selv vil raade
og vil gaa min egen Vej.
Sæt mig, hvor jeg bedst kan gavne,
o, men lad mig aldrig savne
Vished, at jeg tjener dig!

Dermed ønsker vi jer alle en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Herdis og Aksel Meibom.

Salling Ungdomsskole gennem 25 Aar

Det Maal, som Grundtvig saa for al Skolevirksomhed, kan udtrykkes i Ordene: »Et jævnt og muntert, virksomt Liv paa Jord . . . med Øjet, som det skabtes, himmelvendt, lysvaagent for alt skønt og stort heneden.«

Smukkere, bedre og rigtigere kan man ikke hilse Salling Ungdomsskole og dets Forstanderpar ved 25-Aars Jubilæet, og det skulde gaa mærkeligt til, om ikke de Ord rinder adskillige i Hu ved denne Lejlighed. — Men Grundtvig brød sig jo ikke om Lømlerne!

Nej, for han havde kun sine Erfaringer fra »den sorte Skole«, og den har et daarligt Ry paa sig lige fra Holbergs og Brorsons Dage ind over Grundtvig og helt til Kaj Munk. Men havde Grundtvig gaaet i en *praktisk* Skole som Salling Ungdomsskole, havde han sikkert faaet et andet Syn paa Sagen, han, som selv bekender, at »mine Hænder duer ikke til andet end at vende Bladet i en Bog.« Og saa sandt som gamle Glud* glædede sig i sit Hjerte over Ungdomsskolens Virke, vil Grundtvig i sin Himmel nikke godkendende ved Jubilæet i Dag.

De dejlige Ord af Grundtvig fra 1839 om et jævnt og muntert, virksomt Liv paa Jord tør vi se som Frug-

*) Var Præst i Jebjerg.

ten af Grundtvigs Englandsrejse nogle Aar før, fra 1829 til 1831, hvor Grundtvig modtog stærke Indtryk af det kraftige Borgerliv i England. Det lærte ham »i Henseende til Frihed som til alt menneskeligt at lægge hele Vægten paa *Virkeligheden*, med dyb Foragt for det tomme Skin og for Penneslikkeriet og Bogormevasenet.«

Hvad Grundtvig lærte i England, har kun været lidet agtet af hans Lærlinge; men det kaster Lys ind over Livet og Maalet for den Skole, som i Dag jubilerer. Hvad Grundtvig lærte i England, forklarer os noget om den Gerning, der er øvet af de to Mennesker, som i Dag kan se tilbage over 25 Aars Virke blandt dansk Ungdom.

Hvad jeg siger i det følgende, er noget af en Lignelse. Hver Gang, der er Tale om England og Englændere, maa man selv sætte Thyregaards ind.

Vi ved jo alle, at Grundtvig var pæredansk, dertil Romantiker, en Bogorm selv og et udpræget Aandsmenneske. Derfor saa han til en Begyndelse med Uvilje paa den engelske Virkestrang og Handledygtighed. Han kunde ikke, som han selv siger, lade være med at »kritisere hele den engelske Virksomhed som langt mere haandværksmæssig end videnskabelig, langt mere haandfast end aandelig«. Men da saa Englænderne spurgte ham: »Ja, men hvad gør I da? — What do *you* do?« saa blev han sat i en pinlig Forlegenhed, som han skildrer saadan:

»Jeg snoede mig som en Aal for at undgaa Svaret ved at fortælle vidt og bredt om alt, hvad vi *tænker* paa at gøre, og om alle de Forholdsregler, vi daglig indprentede os, for ikke at gøre noget galt, — men hvordan jeg vendte og drejede mig, saa blev Engelskmanden ved sit, som jo er hans gamle Vane, og jo mer jeg havde at udsætte paa de engelske Gerninger, des ivrigere spurgte han: Ja, hvad gør I da? og det forbigstred: what do *you* do? det glemmer jeg aldrig, om jeg saa blev hundrede Aar, og det pinte mig lige

til Sjælen, fordi jeg følte, at den forstokkede Engelskmand har i Grunden Ret: Det første hos en *Mand* er, at han selv gør noget, som kan vise, hvad han duer til; siden kan han tale om, *hvad* man helst skal gøre og *hvordan*; men før er det kun Snak.«

Paa Grund af Englændernes Arbejdsomhed sammenligner Grundtvig dem med en Myretue; men senere er Billedet ham for lavt, og nu undrer det ham, at han kunde »være saa tykhovedet, ej paa Timen at se Englands dagligdags Virksomhed naturlig afbildet hos *Bierne*; disse rare Fluere, som jeg fra min Barndom har elsket« (ja, i Thyregod og Vesterlund!). Bien hæver sig nemlig over Myren »ej blot ved at flyve, men ved at den, idet den bygger til sig selv og samler til bedste, tillige arbejder for Mennesket og giver historisk Udbytte.«

»Det er derfor, naar man selv har nogen Følelse af Aand, umuligt at se den *Dristighed*, hvormed Engelskmanden griber al Ting fat, den *Sikkerhed*, hvormed han straks opdager, hvorpaa det kommer an, om Foretagendet skal lykkes, og den *Udholdenhed*, hvormed han stræber at overvinde alle Vanskeligheder og overvinder dem sædvanlig, — at se dette uden at føle, at man er paa *Kæmpeaandens* Enemærker.«

Med disse Grundtvigs Erfaringer og hans Beundring for Mennesker paa *Kæmpeaandens* Enemærker, vil jeg hilse min gamle Skole, saa sandt som vi gennem 25 Aar her har set, at »Dag og Daad er *Kæmperim*«.

Vi, som kender Salling Ungdomsskole indefra, ved, at alt, hvad her er sket paa Skolens Grund, og alt, hvad der er udgaaet herfra af Initiativ og Handlekraft, ikke er sket af sig selv. Uendelig megen Glæde har de to Ledere haft af deres Virke. Og megen Taknemmelighed er slaaet dem i Møde gennem Aarene til Dagen i Dag. Men det har i de 25 Aar heller ikke manglet paa Kritikere og Skeptikere. De to Jubilarer kunde passende have sagt til saadanne: »What do you do? — Hvad

gør I da?» Men de sagde det ikke. Der er høj og ren Luft om de to festlige Mennesker i Hjem som i Skole, og det kommer vel af, at de er forlenet med den *Dristighed, Sikkerhed, Udholdenhed*, som kun Kæmpeanden giver.

»Har Haand du lagt paa Herrens Plov,
da se dig ej tilbage —«

Ej heller til Siden! »Det første hos et Menneske er, at det selv gør noget, som kan vise, hvad det duer til; siden kan det tale om, *hvad* man helst skal gøre og *hvordan*; men før er det kun Snak.«

What do you do?

Her, paa denne Skole og paa denne Dag, staar vi i Taknemmelighed og Beundring over for »et jævnt og muntert, virksomt Liv paa Jord«.

Det er med at forstaa de tre Tillægsord rigtigt!

Ikke paa det flade, men paa det *jævne!* — »Alt, hvad herligt du kan nævne, alt, hvad højt din Sjæl kan naa, skal henede paa det jævne fast sin Rod i Livet slaa.« Just det har de praktiseret. Ikke noget opstyltet eller forfinet, men Sundhed og Naturlighed paa Virkelighedens Grund. Jeg gad vide, om det Ord *jævnt* lader sig oversætte til et fremmed Sprog. *Jævnt* er det bedste Udtryk for dansk Folkelighed. Saaledes lærte vi Livet at kende paa Salling Ungdomsskole.

Og »muntert«, ikke. Sjøv og overstadig Lystighed, men Arbejdets Glæde og Livets Glæde. Hvor er det et skønt Syn af Glæde, naar Thyregaards »gaar en Tur gennem Lokalerne« eller »en Tur i Marken«. Hvor glæder de sig over Ungdom, og hvor glæder de sig, naar det gaar deres Medhjælpere godt i Arbejdet. Arbejdets Glæde og Livets Glæde! Det er sagt om Ludvig Schrøders Kone i Askov, at hun samlede paa Fester. Det samme kan siges om Fru Thyregaard. Naturligvis maatte Thyregaards værne vore gamle Danse. — I det hele taget forekommer det mig, at de i meget ligner Schrøders efter Beskrivelserne. — Men muntert vil ogsaa sige Fri-

modighed. Mangen Ungersvend eller Pige indgød de frisk Mod ved ganske enkelt at give dem noget mellem Hænderne og ved at fortælle for dem.

Og endelig et »virksomt Liv«, ikke et fortravlet Liv, ikke Jag og ikke Trældom, men just *virksomt* og derfor kongelig frit. Ikke som Myrens, men som Biens, »der vel bygger til sig selv og samler til bedste, men som ogsaa arbejder for Mennesket og giver historisk Udbytte.« Hvor har det været et virksomt Liv i dette Hjem og paa denne Skole i 25 Aar, og det har smittet til alle, som kom inden Døre. Og det skal ogsaa siges, at Thyregaards aldrig var karrige med deres Ideer, Tanker og Syner; men rundhaandet delte de med Kolleger og Venner uden Tanke paa Konkurrence eller Tak. Ja, vidt uden for Skolens Grund blev deres Evner taget i Brug. — Men det er en Kunst at være virksom og dog samtidig at bevare Sindets Ro og Ligevægt. Et gammelt Ord siger, at en Konge skal kunne sove; ellers er han ikke Konge. Jeg mindes mangen Sverigestur med Skolen, hvor vi ikke vidste, hvor vi skulde være næste Dag eller næste Nat, ikke fordi der manglede Plan, men fordi et eller andet glippede. Vi andre var nervøse, men Thyregaard kunde sove. — Det at være Forstander for en fri Skole kan ofte være byrdefuldt, en Belastning af Nerverne. Jeg tænker ikke saa meget paa det at skulde dele Elevers og Personales Kyllingesorger som paa det at faa de tusinde Ting af pædagogisk, praktisk og økonomisk Art til at fungere, og dette ikke at vide, hvor man skal skaffe Penge fra, men blot leve i Haabet. Det kan give søvnløse Nætter for de fleste; men Thyregaards har kunnet sove, bevare Sindets Ro, ikke af Ligegyldighed, men fordi de var Opgaven voksen. Thi — som det er sagt af en Skolemand: »Skal godt det gaa, sin Byrde maa til Gavns man voksen være.« Hemmeligheden ved Thyregaards er, at de havde et Syn, som kunde bære.

Men et jævnt og muntert, virksomt Liv er ikke nok.

Det næste maa med: »Med Øjet, som det skabtes, himmelvendt, lysvaagent for alt skønt og stort hernelen.«

For en ung, højspændt Lærer, der kom til Skolen, kunde det nok i første Omgang se ud, som om alt her blot var jævnt og muntert og virksomt; men efterhaanden saa han dybere, at der laa noget bagved; thi her var man lysvaagen for alt skønt og stort hernelen, som afspejlede Himlens Glans. Det var ikke bare denne bondske Sundhed: Hvor kan I dog gruble og græde, saa længe Guds Himmel er blaa —. Det var ogsaa den himmelske Glæde over, at dejlig er Jorden; thi prægtig er Guds Himmel.

Et gammelt Ordsprog siger: »Rend med Alvor og slaa Gammen paa«. Billedet er hentet fra Vævnin-gen. Rendegarnet er Alvoren, og Glæden er Islættet. Alvoren behøver ikke at være til Syne; men den maa altid være til Stede — som den Traad, der giver hele Livets indviklede Væv Fasthed og Sammenhold.

Saaledes var Aand og Tone paa Salling Ungdomsskole gennem 25 Aar.

Naar vi var adskillige, som blev her i Aarevis, saa var det, fordi vi følte, her var godt at være. Her var et godt Lærested, og vi blev noget betroet. Men hvad der var det væsentligste til, at vi blev, var vel, foruden Glæden ved at tjene Forstanderparret, dette, at vi følte, det var muligt at øve en Gerning for de purunge. En saadan var øvet, før Salling Ungdomsskole blev til; men Thyregaards indførte noget nyt med det praktiske Sigte, de gav deres Skole. Det var dengang — for 25 Aar siden — noget af en Bedrift; nu anerkendes det praktiske Indslag i Skolen af alle. Og de, som blev Elever her i Salling eller fik en Lærergerning her, fik en Lærdom for Livet om at leve jævnt og muntert og virksomt, men ogsaa med de dybe Længsler velbekendt, kun fyldestgjort af Glans fra Evigheden.

Saa takker vi da I to Mennesker for, hvad I gav

den Ungdom, der kom under jeres Indflydelse, og for, hvad I gav os, jeres gamle Medarbejdere. Fra jer er udgaaet mange igangsættende Kræfter, som vil virke langt ud i Fremtiden. Gid I maa følges med os længe endnu.

Tak for de 25 Aar og Lykke over Dagene, der kommer.

Aksel Meibom.

Litteratur i Ungdomsskolen.

Da Aarbogen jo er for gamle Elever, kan det vel gaa an ogsaa her at aabenbare noget af Hemmeligheden ved Litteraturmeddelelsen i Ungdomsskolen, et Foredrag, jeg har holdt ved Skolemøder.

Man kan undertiden høre, at Litteratur i Skolen ikke er nogen Nytte til. Selv en Digter som Johs. V. Jensen har engang (i Dansk lærerforeningens Jubilæumsskrift 1936) rettet et skarpt Angreb paa Litteraturundervisningen. Han skrev bl. a.:

»Selv som Mand, der senere blev Skribent, drister jeg mig til at sige, at Litteratur ikke var noget for store Drengene i Latinskolen, det man kalder Gymnasiet nu. — Det har ikke været mig muligt siden at se Nyttens af at docere Litteratur i Skolen. Litteratur kan i og for sig ikke læres.«

Hertil er at svare, at afgørende er, paa hvilken Maade Litteraturen behandles i Skolen.

En Skole med Eksamen for Øje kan i Almindelighed ikke give Litteraturundervisningen gode Kaar. Alt skal jo dér endevendes og forklares indtil det rene Pindehuggeri; man maa have *facts* at holde sig til; selve Poesien egner sig daarligt som Materiale ved det grønne Bord.

Adskillige genkender sikkert fra deres egen Eksamenskole hin Situation fra Kaj Munks Latinskole i Nykøbing F.: »Ogsaa min dyrebare Hakon Jarl figurerede som Repetitionsstof. Værsgod, op og genfortælle en Akt. „Har han saa ingen Børn tilbage?“ „Jo, der er

den lille Erling, den sidste Draabe af min Manddoms Blod." Det lød saa dejligt, at man maatte sige det med. Men man fik jo ogsaa straks en over Næsen: „Ja, ja, du behøver ikke alt det der! Du skal ikke svare andet end: Erling.”

Næ, ork nej, der er intet Fag til Studentereksamen, der hedder Begejstring.«

Men det Fag er uløseligt knyttet til den Ungdomsskole, hvor Eleverne ikke kommer for at studere til et Levebrød, men — bevidst eller ubevidst — kommer for selve Livets Skyld. Det Fag figurerer ganske vist ikke paa Timeplanen, men for Skolen som for den enkelte Lærer betyder det enten Liv eller Død.

Saa er det da en Kendsgerning, at den Vejledning i Litteraturens Verden, som gives i det frie Ungdomsarbejde, er til Berigelse for mange unge. De er lydhøre, fordi der tales til dem om det vidunderlige og vanskelige Menneskeliv, og siden ønsker de at læse Digterværkerne selv. Forlag og Forfattere kan ikke faa bedre Formidlere end den Lærer, der er grebet af sit Stof.

Litteratur er et uvurderligt Dannelsesmiddel i den omdiskuterede »Gymnasiealder«, de unge Aar, da Mennesket vaagner til at overtage Livet med Ansvar for sig selv, Overgangsalderen, »det Tidspunkt, som er det mest sjæleformende i Menneskelivet« (Kaj Munk).

Naar jeg tænker tilbage paa min Seminarietid, hvor jeg ikke var meget mere end en stor Dreng i Overgangsalderen, kan jeg m. H. t. Johs. V. Jensens Udtalelser ikke give ham Ret i hans Nyttetilosophi, men nok give ham Ret i hans sidste Sætning: »Litteratur kan i og for sig ikke læres.«

Jeg tror, min Seminarieforsander var klar over Sandheden i disse Ord. Det var vist derfor, Litteraturundervisningen var delt i to Dele, dels Arbejdet i Skolestuen med Eksamen for Øje, dels Forsander Ejler Møllers Foredrag i Samlingssalen.

I de fire Aar, jeg gik paa Seminariet, var der meget

surt Slid, som der naturligvis maa være paa en Eksamensskole. Dog var der for mig to Helligdage i hver Uge: Søndag og Onsdag. Den første taler for sig selv. Den anden kræver en nærmere Forklaring, og den kommer vort Emne ved her.

Hvad gjorde da Onsdag til Helligdag for mig? Blot en enkelt Time lige før Middag: Alle Seminariets Elever samlede i Foredragssalen. Forstanderen paa Talerstolen. Feststemning og Forventning. Feststemning, fordi vi er saa mange unge. Forventning, fordi vi ved, at han, der skal føre Ordet, har noget at give. Vi ved, han er vel forberedt. Vi mærker, han er oplagt til Arbejdet. Det er selve Livet for ham. Han er betaget af sit Emne. Og vi betages!

Luften er befriet for truende Eksamensskyer. Man giver sig trygt hen. Der er ingen Frygt for, at man senere skal »høres«. Det lader sig simpelthen ikke gøre. Man kan roligt nyde, — drage Næring i fulde Drag. Lære sit Land, sit Folk, sit Sprog at kende. Lære sig selv at kende.

Hvor har jeg levet kongeligt i disse Timer.

Indtrykket af denne Mand paa Talerstolen og den lykkelige Bevidsthed om Frihed til at suge Næring til sig gjorde saaledes hver Onsdag til Helligdag for mig.

Det var Højskolen ført ind i Eksamensskolen. Det var det historisk-poetiske Foredrag med tydelig Binde-streg mellem historisk og poetisk. Ikke til at sige, hvor det historiske endte, og det poetiske begyndte. Langsomt groede frem i os, der lyttede, et Livsforhold til vort danske Folk, samtidig med, at vi fik Øre for Sprogets Musik. Intet Emne var for gammelt til, at det ikke skulde have Bud til os. Saaledes lærte vi at elske, eller i hvert Fald at vurdere, det bedste fra de to Perioder, Henrik Steffens og Georg Brandes indvarslede. Og saaledes førtes vi ind i de Egne, der var, før Steffens' Stjerne tændtes, og de Egne, der laa der, da Brandes' Stjerne slukkedes.

Saaledes, fordi vi havde en levende Lærer, blev Oehlenschläger os ikke en fjern Skikkelse, men en kær Ven. Hans »Sankt Hans Aftenspil«, »Aladdin« og »Hakon Jarl« blev den første dyrebare Begyndelse til vor private Bogsamling.

Fra min Skoletid mindes jeg ikke et »Fag«, der saaledes har været inde paa Livet af mig som Digtningen.

Hvilken Højtid, naar et nyt Digtterværk var udkommet! Aldrig glemmer jeg hin Dag, da Aakjærs lige udkomne »Hejmdals Vandringer« blev gennemgaaet. Blikket udvidede sig for mig over det danske Land og Folk, og jeg anede noget af Dybden i Ordene »din egen Dag er kort, men Slægtens lang«:

»Da sprang ind fra Øster
med hoppende Bryster,
med blottede Tænder og Skorper paa Knæ
en Skabning, en Kvinde;
som Hedens Ulvinde
hun tuded et Varsel til nogen i Læ.
Snart myldrede Pladsen af Kvinder og Mænd
med Arme som Køller og Jærvskind om Lænd.«

Ja, saadan kunde der fra disse Timer nævnes utallige Oplevelser, hvor der vakttes noget i mig, som Ord er for fattige til at udtrykke.

Naturligvis egnede dette sig daarligt til Brug ved Eksamensbordet. Jeg havde, ærlig talt, ventet en større Karakter, end jeg fik. Men nu forstaar jeg, at *Terperiet* lader sig bedømme i Points, *Oplevelsen* ikke.

»Litteratur kan i og for sig ikke læres.« Dette er sandt.

Og man kan næppe heller give en virkelig Instruktion i det at *meddele* Litteratur. Jeg er bange for at bruge Ordet *undervise*, fordi her er Tale om noget saa stort, at det vil smuldre bort mellem Hænderne paa os, hvis vi vil presse det ind i det, vi sædvanligvis kalder Undervisning.

Man kan ikke give Instruktion i det at meddele Lit-

teratur. Det lader sig ikke gøre i Løbet af en Times Tid og endnu mindre i en Artikel som denne.

Vil man endelig noget i Retning af Instruktion i Litteraturmeddelelse, kan det faktisk kun ske derved, at man sidder som Tilhører i kortere eller længere Tid foran en Lærestol, indtil en indre Stemme siger: »Gaa hen og gør ligesaa.« Begynder man saa paa det, bliver det bare ikke »ligesaa«, men ens eget, man giver. Da gør nemlig to Ting sig gældende. For det første: Litteratur er Kunst. For det andet: Lærerens Forhold til Litteraturen maa altid blive personligt.

Til Forklaring af disse to »Teses« maatte jeg tillade mig at nævne min Seminariedad, som jeg gjorde før.

Skal man bringe Ungdom i Forbindelse med Litteraturen, gælder det, at den ikke skal *doceres*, men *forkyndes*, saa sandt som Forkyndelse vil sige Budskab fra Aandens Verden.

Her er ikke Tale om noget mekanisk og i og for sig heller ikke Tale om Kundsksdyrkelse, selv om Læreren naturligvis ikke kan vide nok i denne Sag. Men her er først og fremmest Tale om et aandeligt Eksperiment. Derfor kan man heller ikke paa Forhaand vide noget om, hvordan en Litteraturtime vil forløbe, hvor meget man end har forberedt sig.

Læreren bliver selv noget af en Kunstner, med Kunstnerens Kaar for Sejr og Nederlag.

Dermed forstaar man vel, at i en Litteraturtime i Ungdomsskolen skal Eleverne ikke sidde med Værket eller med Uddrag af Værket for sig. Vil man noget i den Retning, hører det Dansktimmen til og ikke Litteraturtimmen.

Litteraturtimmen skal være Skolens festlige Højdepunkt.

Midlet er Foredrag, Fortælling, Oplæsning, alt efter som man har Evne til og Stof til. Her kan ikke blive Tale om Rutine. Uden Forberedelse mislykkes Forehavendet. Selv en lille Ting som det at have lagt ty-

delige Mærker ved de Steder, man vil læse op, saa man straks har det, er af Betydning.

Hvilket Syn skal der saa ligge bag ved Litteraturmeddelelsen?

Hovedsynspunktet maa være, at man vil give de unge en Oplevelse og Oplivelse. De skal ane Poesiens Magt og fornemme, at Litteratur giver Menneskekundskab, Forstaaelse af andres og deres eget Liv.

Vi maa derfor vogte os for Æstetiseren, Rubrisering og Sammenligninger. Det drejer sig jo ikke om at uddanne til Videnskab, men — om jeg tør sige det — til Lidenskab, at vække de unges Kærlighed til dansk Digtning.

Læreren maa ikke røre ved noget, som ikke er levende for ham selv. Og han maa altid spørge: Har dette Bud til de unge?

Værket skal tale for sig selv. Men samtidig eller bagefter skal det bruges som den Tekst, hvorudfra der forkyndes, tales til de unge. Det er vanskeligt her at finde Balancen mellem Værkets egen Tale og den Tale, som bliver Lærerens egen. Det er et farligt Eksperiment. En Lærer skal formidle, ikke overgramse. Det er i allerøgentligste Forstand en Kunst at være Lærer i Litteratur.

Man skal naturligvis ikke have Litteratur paa Timeplanen for Litteraturens Skyld. Man gør vel i at erindre sig, hvad der er sagt om Christen Kold, at for ham var Emnet kun et Udgangspunkt. »Han steg dybt ned i de unges Sjæl, og alt, hvad han sagde, satte han i Forhold til dem selv. Han satte dem i Stand til at leve et sandt Menneskeliv. Han var ikke blot Oplyser, han var Opdrager; han udløste deres Kræfter og satte dem i Gang. Han vakte Selverkendelsen og Ansvarsfølelsen i dansk Ungdom.«

Til Grund for Litteraturmeddelelsen maa ligge et dobbelt Sigte: det aandshistoriske og det aandsmodnende. Sagt paa en anden Maade: Læreren maa have Øje for Tidsbilledet og Livsbilledet i Digterværket,

Tidsvurderingen og Livsskildringen, Menneskets Sejr eller Nederlag under Tidsperiodens Livsvilkaar. For at tale grundtvigsk: Litteraturmeddelelsen skal være en historisk-poetisk Livsoplysning.

Skal man da ikke fortælle om Digterens eget Liv?
 – I Regelen kun saa meget, som er nødvendigt til

Jørgen Bukdahl.

Forstaaelse af hans Værk og saa meget, som virkelig kan have Interesse og være en Hjælp for de unge. Der er Ting, som man skal lade et Leksikon rigistrere og ikke dræbe en Litteraturtime med. Desuden bliver Fortællen om Digterens Liv meget let til Anekdoteri, Snurpiberi og Kærlighedshistorier.

Spørgsmaalet er, hvilket Krav man stiller til sig selv i sin Litteraturmeddelelse. Det er lettere at fortælle en Biografi, end det er at leve sig ind i Kunstnerens

Værk. Det er lettere at arbejde med Litteratur i Skolen efter Vilh. Mallings Værk »Fra Holberg til Chr. Richardt«, end det er efter Jørgen Bukdahls »Dansk National Kunst« og »Det moderne Danmark«. Dermed være ikke kastet Vrag paa Mallings Litteraturhistorie; men det er tydeligt, at Bukdahl har et dybere Sigte. Hos ham bliver Digtningen til Danmarkshistorie. Det er et Slid at læse Bukdahl. Slid alene er endda ikke nok hos ham; man maa selv med i Folkets og Guds Smeltedigel.

Jeg har nævnt Malling og Bukdahl for at sige noget om Yderpunkterne i Litteraturmeddelelsen. Det er jo umuligt at nævne alle Hjælpemidlerne for Læreren her. Vigtigst af alt er, at han selv har et levende Sind. Det turde vel være unødvendigt særligt at omtale det værdifulde Værk af Carl S. Petersen og Vilh. Andersen. Derimod kan det være nødvendigt nok — for at komme ned paa Jorden igen og for at stille direkte ind paa Arbejdet — at pege paa Hans Kyrres udmærkede og billige Bog »De unges Litteraturhistorie«. Derimod er efter min Mening den nylig udkomne »Ungdommens Litteraturhistorie« for fersk og refererende, manglende Fasthed og personlig Opfattelse. Men iøvrigt er den Slags Lærebøgers største Betydning nok den, at de kan henligge paa Skolens Læsestue til fri Afbenyttelse af Eleverne.

Det vil føre for vidt her at give Eksempler paa, hvorledes selve Sagen gribes an i Timen, og efter det allerede skrevne vil man forstaa, at det desuden ikke lader sig gøre pr. Tryksværte. Men saa meget kan siges: Det gælder om at faa begyndt rigtigt. Ungdom forlanger at faa Valuta for deres Ulejlighed omgaaende. De har sat et halvt Aars Fortjeneste ind, eller de har sat deres Fritid ind. I de unges Sind lurder stedse Spørgsmaalet: Hvad skal vi høre om dette her for?

Paa en Skole, hvor man har en Litteraturløstid daglig, har man jo Tid nok, og det kan udmærket lade

sig gøre at gaa frem i Stoffet i nogenlunde kronologisk Orden; men der skal en meget dygtig Lærer til det. — En god Start kan gøres paa Henrik Steffens eller Georg Brandes, hvis man vel at mærke evner at fremstille disse Mænds Synspunkter saaledes, at de unge kan fatte det og ane, at det kommer dem ved. Almindeligvis vil det nok være raadeligst at tage de unge, hvor de staar. De er optaget af det, der sker nu, og af det, der sker med dem selv. Hvis man under Besættelsen vilde begynde med Kaj Munks »Niels Ebbesen«, havde man dem i sin hule Haand og havde Chancen for Resten af Skoleopholdet at kunne føre dem ind i Litteraturens vidunderlige Verden. Nu skulde være velegnet Leck Fischers »Fronten« og »Hvordan i Morgen«, Kjeld Abells »Silkeborg« og »Melodien —«, Niels Th. Mortensens »Dreng og Drøm«, Jakob Paludans »Jørgen Stein«, eller — selv om den er uden for Danmark — Gislasons »De gyldne Tavle«. Dette blot for at nævne noget brugbart fra vor egen Tid. Vær ikke for sart. Moderne Ungdom taaler — eller rettere: er vant til en Del, og den vil tiltales paa et Sprog, den forstaar.

Det er jo Overgangsalderens unge her er Tale om. Læreren kan udmærket følge Lømlen gennem dansk Digtning fra Oehlenschläger (Aladdin) over J. P. Jakobsen, Drachmann, Pontoppidan, Aakjær, Johannes Jørgensen, Nexø, Jakob Paludan, Knud Nordentoft, Knuth Becker, Hans Povlsen, Michael Tejn, Niels Th. Mortensen o. a. (Bjørnson maa med!)

Eller man kan begynde med noget, som de unge straks kan give sig i Kast med paa egen Haand, f. Eks. Skjoldborg, som er alt for lidt udmøntet i vort Folk paa Grund af Aakjærs brede Skygge. Træk Linien hos Skjoldborg op med »En Stridsmand«, »Kragehuset«, »Bjerregaarden« og »Nye Mænd«.

En Samlingsopgave, der er herlig at gennemgaa, er de fem Hovedværker i dansk Digtning, som giver os

Tidsbilledet og Livsbilledet gennem 150 Aars Danmarkshistorie: Aladdin, Adam Homo, Lykke Per, Pelle Erobreren og Jørgen Stein. Maaske skal man tage dem i omvendt Orden. De fem Værker burde staa i alle gode danske Hjem.

En anden Samlingsopgave: Vore 3 store Salmedigtere.

Vil man følge Regelen: fra det nærmere til det fjernere, kan man begynde med Hjemstavnsdigtningen. Litterært er snart hele Danmark kortlagt. Eller man kan ud fra Spørgsmaal, der er oppe i Tiden, finde Emner fra Litteraturen. Eller start paa en Film fra Biografen. Der ligger en god Start i mange af H. C. Andersens Eventyr, især dem, som ikke er videre kendte. Og der kan startes paa mangan en god Sang fra Højskolesangbogen.

Litteratur er et vidunderligt Hjælpemiddel i Ungdomsarbejdet, fordi der paa et eller andet Tidspunkt uden Tvivl maa være Bid for den unge. Det er jo selve Livet, der taler gennem Litteraturen. Dertil kommer, at medens Læreren i mange andre Fag kan komme ind i Dødvande, kan Litteraturen være for ham som et Foryngelsens Bad, give ham Friskhed og Livsforbindelse med den Ungdom, der har sat sig hen til ham for at faa noget at leve Livet paa.

Aksel Meibom.

Bjarni M. Gislason:
De gyldne Tavl.

Den islandske Forfatter Bjarni Gislason, der har levet i Danmark i de sidste 10 Aar og bl. a. besøgt vor Skole, udsendte 1944—45 Romanen »De gyldne Tavl« I—II.

Det er en islandsk Roman. Javel. Men ikke en hyggelig Hjemstavnsroman, men en Bog med europæisk Sigte ind i den Kulturkrise, hvori vi befinder os. De gyldne Tavl er et poetisk Udtryk hentet fra Eddaen:

Tavl de leged
i Tunet glade.
Gyldent var alt,
som Guderne aatte.

Det er Menneskelivet i sin Fuldkommenhed. Men saa kom Syndefaldet, Ragnarok; men derefter skal engang de gyldne Tavl atter findes. Vi bærer alle en Himmellængsel i os.

Man kommer til at tænke paa Grundtvigs Linier: »Ingen har Guldtaarer fældet, som ej Glimt af Guldet saa«. Vi kan ikke længes efter Guld, uden vi har haft Anelse om dets Værdi. Paa samme Maade maa Paradis være en Virkelighed; ellers kunde vi ikke længes efter det.

Da vi var Børn, var Verden hel for os. Livet var helt og sandt. Siden bliver det brudstykkeagtigt for os, ja, vi forveksler det med Løgnen og Blændværket.

Men vi bærer i os en Længsel efter Sandhed.

Det har aabenbart altid været svært for Mennesker at bevare Sandheden om Livet eller blot Længselen efter Sandhed; men det er især svært for os i den

moderne Tid, Kundskabens og Teknikkens Tid. Det er svært at holde sin Sjæl levende og frisk, svært at bevare Himmellængselen i Nemhedens, Overfladiskhedens og Fortravlethedens Verden.

Modsætningen og Sammenstødet mellem Enfoldens Verden og Mangfoldighedens Verden er antagelig stær-

Bjarni M. Gislason.

kest paa det afsides Island, som først i vort Aarhundrede vandt sin Frihed og Selvstændighed, og som dermed springer fra stærkt og inderligt Hjemliv og Trosliv til en udadvendt Verden med Teknik, Industri, Komfort, — med Restaurationsliv i Stedet for Hjemliv, med populærvidenskabelig og økonomisk-materialistisk Oplysning i Stedet for virkelig Livsoplysning, — med industrialiseret Fiskerliv i Stedet for enfoldigt Bondeliv, med fortravlet Civilisation i Stedet for fredfyldt Liv med Naturen.

Netop fordi Sammenstødet her paa Island bliver saa stærkt, er der en stærk og tydelig Tale til os i Danmark og den øvrige Verden.

Tidsbilledet er Mellemkrigstiden, en Skildring af en Tidsperiode, som tager sin Begyndelse i 1918, Islands Frigørelse fra Danmark og Tilegnelsen af den nye Verden. Mange ydre Fremskridt følger med; de kan blive til Gavn, hvis blot Mennesket kan bevare sit Livs Sandhed; men Faren er Livsløgn.

Livsbilledet er den unge Islænding Magnus's Opvækst i det gamle Island og hans Kamp for at bevare sig selv i det nye Island.

Magnus er et forældreløst Barn, der først er i Pleje hos den islandske Storbonde Bardi. Magnus er tre Aar ældre end Bardis Datter Ragnhild, og de to Børn bliver Legekammerater og Barnekærester.

Paa Gaarden holdes det islandske Aftensæde med Højtlæsning endnu i Hævd, og Grundpillerne i dette Aftensæde er Bibel og Saga; denne Højtlæsning i de lange Vinteraftener faar stor Betydning for Børnenes Tankeverden. Her lægges et Grundfond i Barnets Sind, en Klippegrund, som Tidens Vande vel kan overskylle, men ikke fortære. Her er sagt noget om Opdragelsens sande Væsen. Det er ikke de mange Kunster, der gør det; ej heller saa meget det, man siger, som det, man er. Hvad Livet end maatte bringe, staar dog fast i Magnus's Sind den helstøbte Plejefar Bardi, en Høvding, der vel kan fejle, men er i saa stort Format, at man tilgiver ham hans Brøde. Sladderer indfanger Magnus, saa han maa flytte til Bonden Brandur, en islandsk Kæmpeskikkelse, slem til at bande, men helt igennem ægte; ogsaa hos ham faar Magnus det Stof i Sindet, som vel kan lade sig bestraale af Blændværket, men ikke forbrænde. Der er Fjeld i denne Mand. En tredje Skikkelse, som danner med paa Magnus's Sind og Indstilling over for Livet, er den omvandrende Spillemand Jon Fele, som ikke har studeret Pædagogik eller Psykologi, men som har gaaet i Lidelsens Skole og der vundet Livsvisdom, f. Eks. i Ord som disse: »Livet er for os alle et Spørgsmaal om, hvor

mange Illusioner, der skal briste . . . Vejen fra din Bibelhistorie til en personlig Oplevelse af Gud er meget lang. Først naar du helt af Hjertet kan erkende, at alle Livets Herligheder kommer fra Gud, saa er du rig i din Fattigdom, saa er du usaarlig, selv om Løgnen sidder i Baghold og skyder paa dig med giftige Pile. Da vil du kunne fryde dig ved Synet af Sølvskaale, naar du kun har en Muslingskal at spise af.«
Ja, det er det med Guds frygt og Nøjsomhed. Men er det det, vor aa-saa-herlige Tidsalder vil?

Ved Radioens Hjælp holder den ny Tid sit Indtog hos Brandur. Med al hans Primitivitet bliver han rasende paa Radioens Braldren om Industrialismens Velsignelser, og han knuser Radioen. Men Radioen har talt. Han bryder op sammen med Magnus og tager ind til Reykjavik. Deres Ankomst til Byen slutter Værkets første Bind, hvor til sidst en lille ypperlig tegnet Situation lader os ane, at der lægges op til Kamp i næste Bind.

Her træffer vi Magnus som Bud og Handelslærling i en stor Købmandshandel, og han skal nu gøre sig fortrolig med den moderne Verden.

Han faar først at vide, han er Proletar. Hvad er det? »Den Slags Betegnelser forstaar man først, naar man er blevet fortrolig med Fremskridtet.«

Hans nye Venner, Pakhusassistenten Aksel Olafsen og Ekspeditricen Dora Simonsdatter, fører ham ind i den nye Verdens Surrogattilværelse: Dansant og Biograf i Stedet for Kirkegang, Seksualisme i Stedet for Kærlighed, Materialisme i Stedet for Poesi. Naar blot Kirtlerne og Stofskiftet er i Orden, behøves ingen Religion. I et sundt Legeme er der altid en sund Sjæl. Man skal drikke Levertran og tage Solbad og lade være med at fortrænge sit seksuelle Behov, saa er der ikke noget i Vejen med Sjælen. Og saa skal man søge Oplysning, Oplysning — *Livsoplysning*. Men der skærer Aksel og Magnus sammen. De opfatter dette hellige Ord paa

hver sin Maade, ligesom Dora og Magnus opfatter Kærligheden paa hver sin Maade.

Magnus's Vej til sig selv midt i den nye Verden bliver ham lang og trang; det tager Tid, inden han kan bryde med Aksel og Dora. Naturligvis driver han med ind i Tidens Massebevægelser, bliver et Offer for Propagandaen, køber sig en politisk Skjorte for det bedste han ejer, sin Violin. Han besættes af Tidens Kræve-mentalitet. Men han ser ret, hvor han er henne, da han møder Brandur, som snart væmmes ved sin store Pengeløn og snart er ulykkelig under sin Arbejdsløshed. »Man siger, jeg kan søge Arbejdsløshedsunderstøttelse. Men det har sgu aldrig været nogen Ære her til Lands at leve af Sognet. Og modtage offentlig Ynk fra Staten, er sgu ikke et Hak bedre.«

Magnus kastes paa Porten af sin Chef, Storkøbmanden, der er en Filister, uhyggelig i sin Retskaffenhed.

Magnus finder langsomt sig selv under Indflydelse af Glumur Skjald, en ejendommelig Skikkelse, fyldt paa en Gang af Ironi og Humor, og med Magnus's og Brandurs Hjemkomst til Fjeldet er Ringen sluttet.

— Man har villet hævde, at Aksel er forstaaet udefra og skulde altsaa ikke være skildret endegyldigt. Han er dog troværdig nok; som han er skildret, er han desværre ikke et ukendt Fænomen. Ligeledes har man ment, at Glumur Skjald skulde være en usandsynlig Skikkelse. Det skal nok passe, at hans Type er sjælden; men usandsynlig er den ikke, og Gud ske Lov for det. Det er godt, at vi ikke har lige travlt alle, men at der er enkelte, som tør have Tid nok, om ogsaa de af Borgerskabet maatte blive betragtet som unyttige Dagdrivere. De ser undertiden et og andet, som vi andre ikke bemærker i vort Hastværk.

I mangt og meget mærker man, at Bjarni M. Gislason har siddet under Jørgen Bukdahls Lærestol i Askov, og man gribes af Spørgsmaalet, om ikke vor moderne Digtning havde været mere frugtbar, end Tilfældet er,

dersom Bukdahls Syn paa Digtningens Opgave havde været mere kendt. Æstetik alene er gold. Den ægte folkelige Digtning er en Forening af Tidsvurdering og Livsbillede, Historie og Poesi forbundet med hinanden.

Saa lukker man da med Tak i Sindet Gislasons Bog. Den er en Ungdomsbog i dobbelt Forstand, et Ungdomsarbejde fra Forfatterens Haand, vidtfavnende og ufærdig, men netop derved frisk, og den er et Varsko til den Ungdom, som er behæftet med kapitalitisk Begær, revolutionært Frihedssyn, økonomiske — sociale — seksuelle Lykkedrømme. Men maaske er den langt mere en Bog for *de* ældre, som mangler aandelig Myndighed over for de unge. Det er en sund Bog. Den bør udkomme i nyt Oplag.

Aksel Meibom.

Elevmødet.

Elevmødet bliver som sædvanligt den første Søndag i Juli, og vi begynder Kl. 10. De, som ikke kan naa frem til den Tid, kan maaske komme til næste Samlingstid Kl. 1,30. Det er bedst, at man selv medbringer Mad. De, som ønsker Mad og Overnatning, bedes meddele os dette i Forvejen *paa et aabent Brevkort*. Lagener medbringes.

ELEVFORTEGNELSE

VINTEREN 1944-45

Banke, Palle, Smidstrup.
Bondesen, Poul, Hospitalsgade 3, Kolding.
Brorsen, Tage, Thuesbøl, Brørup.
Christensen, Magnus, Bredgade, Tørring.
Christensen, Niels Aage, Dannaly, Idom, Holstebro.
Christensen, Svend, Bredsten.
Ebbesen, Karl, Vonge.
Fall, Frede, Føvling.
Fredslund, Troels, Højvang, Brørup.
Gindeberg, Svend Aa., Aale.
Goul, Kristen, Rødding, Spøttrup.
Hansen, Aksel, Vonge.
Hansen, Vagn Ballegaard, Egtved.
Hansen, Villy, Bredsten.
Hauge, Aksel, Lindved, Vejle.
Hjorth, Hans Jørgen, Arnborg, Herning.
Jensen, Axel, Stakroge.
Jensen, Frede Littau, Lindved, Vejle.
Jensen, Jens Evald, Aale.
Jensen, Karsten Wang, Aale.
Jensen, Peter, Københoved, Skodborg J.
Jørgensen, Ingvar, Thyregod.
Jørgensen, Niels, Førstballe, Gadbjerg.
Knudsen, Christian, Liegaard, Egtved.
Koch, Harald, Bredsten.
Kristensen, Ernst, Sandvad, Jelling.
Krogshede, Gunnar, Bøvlingbjerg.
Laursen, Bent, Aale.
Lavrnsen, Nielsen, Hellerupg., Spøttrup.
Lysdahl, Alf, Vork, Vejle.
Madsen, Erling, Vesterlund.
Madsen, Karl Høj, Rishede, Klovborg.
Mikkelsen, Vilhelm, Fausing, Tørring.
Mortensen, Gunnar, Hygum, Jelling.
Mortensen, Niels Ove, Vestermark, Varde.
Nielsen, Hans, Vinding, Sørvad.
Nielsen, Harry, Agersbøl, Lindved, Vejle.
Nielsen, Jens Smedegaard, Assendrup, Daugaard.
Nielsen, Per, Hørup, Jelling.
Nielsen, Peter, Tørring.

Olesen Folmer, Hindskov, Thyregod.
 Overgaard, Anker, Farre.
 Pedersen, Ejgild, Gadbjerg.
 Pedersen, Ove, Nordenskov.
 Pedersen, Søren, Sandholm, Nr. Nissum.
 Pedersen, Willy, Aale.
 Rasmussen, Hans Chr., Tørring.
 Sommer, Kristen, Bjerregaard, Brædstrup.
 Steffensen, Henry, Førstballe, Gadbjerg.
 Søndergaard, Arne, Brande.
 Søndergaard, Kristian, Flø, Brande.
 Sørensen, Arne, Gejlbjerg, Kibæk.
 Sørensen, Ejner, Vesterlund.
 Sørensen, Jens, Linnerup, Hjortsvang.
 Sørensen, Juul, Aale.
 Sørensen, Niels Chr., Søskov, Bredsten.
 Sørensen, Robert, Farre.
 Thorø, Vagner, Sønderby, Grindsted.
 Troelsen, Tage, Arnborg, Herning.
 Østergaard, Sigurd, Flø, Brande.

SOMMEREN 1945

Andersen, Elin Fredslund, Bredsten.
 Andersen, Inga, Viuf.
 Andersen, Ingeborg, Gjøddinghuse, Vandel.
 Bering, Marie, Thyregod.
 Brøndum, Gerda, Smidstrup, Fredericia.
 Christensen, Mette, V. Marup, Skjern.
 Christensen, Sigrid, Bredal.
 Fall, Asta, Føvling.
 Gydesen, Lydia, Grønbjerg, Filskov.
 Hansen, Gudrun, Bølling.
 Haugstrup, Edith, Grønbjerg, Filskov.
 Hvelplund, Maren Eg, Lyhne, Ølgod.
 Jakobsen, Inger, Arnborg, Herning.
 Jensen, Asta Bæk, Jennum, Skibet.
 Jensen, Edith, Nr. Tarp, Brande.
 Jensen, Inga, Riberholm, Uldum.
 Jensen, Inger Eline, Uldum.
 Jensen, Gusta, Horne, Tistrup.
 Jensen, Kirstine, Kokspang, Varde.
 Kaasbjerg, Inge, Gjødsbøl, Vandel.
 Karlsen, Birte, Bredsten.
 Klavsén, Johanne Ravn, Trillinghøjgaard, Jelling.

Knudsen, Ella, Bryrup.
 Knudsen, Inge, Liegaard, Egtved.
 Korgaard, Doris, Hatting.
 Krog, Gerda Noesgaard, Borbjerg, Holstebro.
 Kruse, Anna, Haastrup, Fredericia.
 Larsen, Karen, Hørup, Jelling.
 Lomholt, Marie, Kollerup, Jelling.
 Lundager, Metha, Sdr. Hvam, Holstebro.
 Madsen, Anna Høj, Rishede, Klovborg.
 Madsen, Karen Marie, Torsted, Egtved.
 Madsen, Kirstine, Stubdrup, Vejle.
 Madsen Jeritza, Hygum, Jelling.
 Markussen, Aase, Bjerlev, Jelling.
 Mathiasen, Ella Lund, Rask Mølle.
 Møller, Birthe, Tougaard, Viborg.
 Møller, Karen Marie Bloch, Uhrekilde, Brande.
 Nielsen, Anna, Hedegaard, Ejstrupholm.
 Nielsen, Henny Bruun, Engom, Daugaard.
 Nielsen, Tove, Hvam St.
 Nørkjær, Anna, Vinding, Sørvad.
 Paulsen, Gudrun, Egtved.
 Pedersen, Bodil, Munkholm, Jelling.
 Pedersen, Ellen, Bølling.
 Pedersen, Gerda, Tiufkjær, Fredericia.
 Pedersen, Kamma, Ildved, Jelling.
 Petersen, Anna Margrethe, Gammelstrup, Tønning.
 Rasmussen, Anna, Haurum, Flemming.
 Rasmussen, Grethe, »Mariesminde«, Tørring.
 Steffensen, Gudrun, Tinet, Vonge.
 Sørensen, Anna, Linaa, Sunds.
 Sørensen, Ester, Smidstrup, Fredericia.
 Thomsen, Else, Hammer, Tørring.
 Thoustrup, Ane Kathrine, Sdr. Hvam, Holstebro.
 Thulesen, Nanna, Hvirring, Flemming.
 Ullum, Bodil, Ildved, Jelling.
 Vestergaard, Grete, Højvang, Jels.
 Winther, Inger, Tømmergaard, Jelling.

VINTEREN 1945 - 46

Andersen, Jens, Mosegaard, Give.
 Andersen, Karl, Mosegaard, Give.
 Andersen, Svend Møller, Ødsted.
 Bidstrup, Hans, Haubro.
 Christensen, Harald, Lomborg, Ramme.

Eriksen, Erik, Kærby, Brande.
 Gade, Jens Særkjær, Sir, Holstebro.
 Hollænder, Frederik, Ødsted.
 Iversen, Iver, Sønderager, Holsted.
 Jensen, Hugo, Vesterlund.
 Jensen, Jens Arne, Sædding, Nr. Nebel.
 Jensen, Ove, Nr. Nebel.
 Jensen, Peter Vagn, Daugaard.
 Jensen, Villy, Gædbjerg.
 Johansen, Viggo, Alminde.
 Johnsen, Kristen, Balle Mark, Bredsten.
 Johnsen, Kristen, Balle Vestergaard, Bredsten.
 Jørgensen, Jørgen, Langskov, Ølholm.
 Kirkegaard, Holger, Maabjerg, Holstebro.
 Kristiansen, Erik, Gødsbøl, Vandel.
 Kristoffersen, Hans Erik, Alminde.
 Laursen, Erik, Daugaard.
 Laursen, Erling, Farre.
 Laursen, Paul Georg, Daugaard.
 Lorentsen, Holger, Ødsted.
 Madsen, Erik, Hjortsvang.
 Madsen, Gunnar, Frohdalsgaard, Viuf.
 Mathiasen, Knud, Skovby, Rask Mølle.
 Mathiasen, Mads, Thyregod.
 Mouritsen, Aksel, Sædding, Nr. Nebel.
 Møller, Frits, Tougaard, Viborg.
 Nielsen, Vagn, Tvingstrup.
 Nikolajsen, Børge, Vork, Vejle.
 Nygaard, Peder, Sir, Holstebro.
 Nørholm, Kristian, Nørholm, Brande.
 Palmelund, Hans, Ildved, Tørring.
 Pedersen, Bendt, Langskov, Ølholm.
 Pedersen, Henning, Skærlund, Blaaahøj.
 Pedersen, Hilmar, Billund.
 Pedersen, Knud, Vestermarken, Aale.
 Pedersen, Knud-Erik, Rugstedgaard, Vejle.
 Pedersen, Vagn, Møgelbjerg, Daugaard.
 Petersen, Kristian, Østergaard, Lyhne, Ølgod.
 Rasmussen, Erling, Hornsyld.
 Reichel, Welli, Broby, Sorø.
 Risager, Kristian, Hesselbjerre, Thyregod.
 Sigtenbjerggaard, Ove, Bjerlev, Jelling.
 Smed, Henning, Jebjerg.
 Sparwath, Aage, Hvejsel, Jelling.

Søndergaard, Søren, Lundfod, Brande.
 Sørensen, Bent, Hvejsel, Jelling.
 Sørensen, Uffe, Skovby, Rask Mølle.
 Therkelsen, Gunnar, Haurum, Flemming.
 Therkelsen, Viggo, Vesterlund.
 Therkildsen, Jens, Purup, Østbirk.
 Thougard, Niels, Rødding, Viborg.
 Uhrskov, Jørgen, Ølholm.
 Utoft, Vagn, Gødsbøl, Billund.
 Vesterholm, Vagn, Ølholm.
 Villumsen, Erling, St. Nygaard, Give.
 Villumsen, Orla, St. Nygaard, Give.
 Winther, Frode, Grejs, Grejsdal.

SOMMEREN 1946

Abildtrup, Inga, Brande,
 Albrechtsen, Ketty, Kærby, Brande.
 Alkjærsg, Christa, Kølborrgaard, Gaarde.
 Andersen, Agnes, Vestergade 69⁴, Aarhus.
 Andersen, Esther Møller, Ødsted.
 Andersen, Gerda, Hvam, Holstebro.
 Andersen, Kirsten, Bredstenlund, Bredsten.
 Andreasen, Inger Margrethe, Aale.
 Brøchner, Gerda, Engholmgaard, Jelling.
 Buhl, Lene, Bredsten.
 Christensen, Anna Nørgaard, Borbjerg.
 Dinesen, Edith, Nørup, Bredsten.
 Frederiksen, Edel, Hvirring, Flemming.
 Frederiksen, Edith, Givskud, Jelling.
 Hald, Agnethe, »Friheden«, FASTERHOLT.
 Hansen, Anna, Kokspang, Varde.
 Hansen, Annalise, Hostrup, Daugaard.
 Hansen, Anna Marie Buch, Lindved, Vejle.
 Hansen, Ellen Marie, Hygum, Jelling.
 Hansen, Eva, Givskud, Jelling.
 Hansen, Herdis, Malt, Vejen.
 Hansen, Karen Marie, Lindegaard, Tønning.
 Hansen, Kirsten Ballegaard, Egtved.
 Hansen, Kirsten Lykkegaard, Smidstrup, Fredericia.
 Hansen, Marie, Kokspang, Varde.
 Iversen, Karen, Sahl, Bjerringbro.
 Jacobsen, Erna, Tøndering, Durup.
 Jensen, Edith, Lysholt, Vejle.
 Jensen, Erna, Hesselballe, Uldum.

Jensen, Gerda, Stauning.
Jensen, Helga, Hesselballe, Uldum.
Jensen, Karen, Givskud, Jelling.
Jensen, Ruth Vestergaard, Meldgaard, Ildskov.
Jensen, Tove Kragelund, Brolykke, Gamby.
Johannesen, Annelise, Haastrup, Fredericia.
Johannesen, Herdis, Haastrup, Fredericia.
Jørgensen, Ruth, Tinnest, Vonge.
Krog, Ester, Arvadgaard, Brande.
Kruse, Gudrun, Haastrup, Fredericia.
Lassen, Grete, Herningvej 24, Brande.
Madsen, Kirstine Høj, Peterslyst, Klovborg.
Madsen, Kristine, Guderup, Tistrup.
Madsen, Mette, Balle, Bredsten.
Mortensen, Inger, Hygum, Jelling.
Mulvad, Elly, Borbjerg, Holstebro.
Mølsted, Helga, Ilskov.
Nielsen, Gerda, Klovborg.
Nielsen, Jenny, Nordenskov.
Nielsen, Karen Vadgaard, Bounum, Gaarde.
Nielsen, Marie, Kærby, Brande.
Olesen, Herdis, Borbjerg, Holstebro.
Pedersen, Anna-Lis, Brejnbjerg, Tørring.
Pedersen, Gerda, Jensgaard, Tiufkær, Fredericia.
Poulsen, Gunhild, Nordenskov.
Pedersen, Karen Margrethe, Sandholm, Nr. Nissum.
Rasmussen, Eva, Horne, Tistrup.
Riis, Ragnhild, Hanbjerg.
Riisager, Erna, Brande.
Sjørvad, Marie, Sjællandsgade 27, Herning.
Sørensen, Irene, Uhre, Brande.
Therkelsen, Birgitte, Hvirring, Flemming.
Therkildsen, Erna Nyborg, Vrønding.
Thomsen, Wanda, Borup, Brande.
Tranholm, Karen, Smaakærgaard, Ravning.
Trøglborg, Grethe, Nørupholm, Bredsten.
Østergaard, Asta, Tøndering, Durup.

INDHOLD:

	Side
Tidens Ungdom	5
Sagnet om Folke	14
Sangen om Folke	17
Mindesmærket i Jelling	19
Mesteren er her —	21
Skolens 25 Aars Jubilæum	26
Børn af en ond Tid, men — ?	36
Aarets Brev	45
Salling Ungdomsskole gennem 25 Aar	64
Litteratur i Ungdomsskolen	71
De gyldne Tavle	81
Elevmødet	87
Elevfortegnelse	88